

Zmešnjáva na zmešnjávo.

Burka v petih dejanjih.

Spisal A. Kotzebue,

preložil

Jos. Cimperman.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V Ljubljani.

Natisnila „Národná tiskarna“.

1880.

O S O B E :

Gospod Boróvski, gradščák.

Gospa Boróvska.

Drágana, njiju hči.

Šálko Dôbrič, njiju netják in várovanec.

Major Boróvski.

Gvôzdenka, njega hči.

Selicour.

Lafleur, sluga Selicourjev.

Gospa Metlica, hišna.

Nôčni stráž.

(Igrá se v Boróvskega gradski dvorani, ki ima srednja in štiri stranska vrata. Prva na levíci drže v sôbo gospic, druga v sôbo gospoda Boróvskega. Prva vrata na desníci drže v spalnico gospé Boróvske, druga v sôbo za goste. Zadaj visi nad stolom plašč, poleg njega marela in velik klobuk.)

Prvo dejanje.

Prvi prizor.

Gospod Boróvski, Šálko Dôbrič in Selicour (sedé ob strani v naslanjačih in spé, smešno razzvrti, da se časih zadene glava ob glavo. Po nekaterih minutah vstopijo gospa Boróvska, Drágana in Gvôzdenka).

Gospa Boróvska: Saj sem vedela — gledi jih, vsi trije sedé in spé!

Drágana: Dà! In kakor je videti, prav resnično. (Pozove.) Matej, prinesi hitro boben iz hleva!

Gospa Boróvska: Tvoj oča nigdar drugače ne spi, kakor resnično. Ko me je bil prišel snubit — uže okolo devetih zvečer — bil je tako zaspan, da se mu je sila težko vzdvigal jezik, in na dan poroke je zvečer pri pojedini resnično zaspal.

Drágana: Ako móž spi, bodi si. Časih utegne to biti celo galantnost. A da spita oba moja ljubca, kaj ne, mamica, to je nesramno?

Gospa Boróvska: Dva ljubca? To je pol preveč!

Drágana: Oj, desetkrat premalo. Na vsacem prsti prsten, in na vsak prst čestilca, takova šega je sedaj po mesti.

Gospa Boróvska: Hvalevredna potrata, jaz jej ne oporéčem, vender, svetujem ti, čuvaj se. (Tiho.) Anti znaš, da imaš biti srečna le tedaj, ako vzameš divjega Šálka Dôbriča.

Drágana: Ali — njegovega pol milijona.

Gospa Boróvska: Vse jedno.

Drágana: E, ta se mi ne iztrebi. Njegov oča veli v svoji oporoki prav določno, da mora pokloniti Šálko ljubeznjivi svoji netjákinji roko in srce, ako ne, prepustiti jej ima tretjino vsega imetja.

Gospa Boróvska: Dobro, toda vse je še boljše od tretjine. Iznebili bi se tem pótem tudi neprijetnih jerobskih računov. S kratka: poslednji čas je, da se dene stvar v red. Povem namreč samo tebi, jutri bode naš netják polnoleten. On sam sicer še tega ne vé, ker smo ga pregovorili, da je za leto dnij mlajši, ali, pripeti se lahko — saj umeješ, treba zatorej, da obračaš sedaj vso svojo pozornost le nánj, in boljše bi bilo, da je ostal sladki Selicour v mesti.

Drágana: Hočete li, da umrem tú na kmetih od dolzega časa?

Gospa Boróvska: Dekle, ženska ima vse prebiti, kadar treba doseči gotov namen, zategadelj tudi smrt.

Drágana: Poleg tega je moj netják še tako surov, neotesan — človek bi mu lahko natvezel, da je Amor meden možicelj.

Gospa Boróvska: Ne upaj mu! Njegov pedantski vzgojitelj, katerega mu je izbrala očetova poslednja muha, natepel mu je budalosti v možjane.

Drágana: Redke meglice, igraje vas razpodi mojih očij solčni svit.

(Sluga prinese boben.)

Drágana: Hoj, uže imamo boben! Zdaj bobnamo, da se bode razlegalo po vsi vasi! (Postavi boben spaváčem za hrbet in nekoliko pobobna. Vsi trije se vzbudé.)

Selicour: Kaj je neki?

Gospod Boróvski: Meni se je sanjalo, da grmi.

Šálko (gledajoč vkrog sebe): Perun je nam za hrbtom.

Selicour (skoči k višku): Prosim, nikar ne zamerite!

Drágana (zbadljivo): Služabnica ponižna!

Gospod Boróvski (zapazivši soprogo): A, srce drago, ste Vi tukaj? Najbrž sta se z Matejem prepirala?

Gospa Boróvska: Abotne besede! Je li moj glas jednak glasu našega bobna iz hleva?

Gospod Boróvski: Je li bil naš boben iz hleva? E, kako se človek lahko zmoti.

Gospa Boróvska: Za zmote ste porojêni.

Drágana: To ni nič novega, ako ljubi očka po kosili malo zadremljejo. Da je zaspal netják Šálko Dôbrič, je bilo tudi dobro, v tem je vender le samo v snù vganjal svoje budalosti. A da ste Vi, zlati gospodič, katerega sem privêdla iz mesta, naj bi me tú zabaval —

Selicour: Vaša podoba se je zibala vkrog mene tudi v snù.

Drágana: Tako ne sme biti! Vi se imate zibati vkrog mene, gospod metulj.

Selicour: Z veseljem, gospica roža.

Drágana: Pojdite z mano h klavirju. Rada bi imela, da pojeva dvospev iz „Marte“. Netják, poljubite mi roko.

Šálko: Zato, ker ste mi prilili danes moštarde v zajčjo juho?

Drágana: Zakaj ne? Vsemu, kar uživajo moški, dadé ženske pravi okus, a ne sè samim

sladkorjem, ki dela kvaro zobém. (Da Selicourju roko in oba otideta v stransko sôbo.)

Drugi prizor.

Prejšnji brez Drágane in Selicourja. Gvôzdenka (stoji v ozadji, pletoča nogovice). Šálko (jo od strani pogleduje).

Gospa Boróvska: Povedite mi, gospod soprog, kako je Vam moči vedno spati?

Gospod Boróvski: Povedite mi vender, zlato srce, kako Vam je moči vedno bedeti?

Gospa Boróvska: Vas bode našla spečega sodnjega dné trobenta.

Gospod Boróvski: Dôkler živite Vi, zlato srce, mi nij treba nikake trobente.

Gospa Boróvska: Da nij mene, podere se hiša.

Gospod Boróvski: Modrijan spi tudi na razvalinah.

Gospa Boróvska: Komur teče po žilah polžja kri, kakor Vam, gospod soprog, temu nij teško biti modremu.

Gospod Boróvski: Jaz imam polžjo kri? Ste li uže pozabili, da sem se bil pred štiridestimi leti zaljubil v Vas?

Gospa Boróvska: Ho! ho! ho! Vi ste kakor tista cvetlica, ki jo zovejo aloe, in katera cvete vsacih sto let jedenkrat.

Gospod Boróvski: Zlato srce, dôba Vašega cvetja je tudi uže minula.

Šálko: A milostiva teta je rodila sad —

Gospa Boróvska (prijaznivo): Katerega imaš ti vtrgati, hudobnež.

Šálko (na stran): Če bi ne bil črviv!

Tretji prizor.

Gospa Metlica. Prejšnji.

Gospa Metlica: Kmet Matózelj je zunaj.

Gospa Boróvska: Česa neki želi?

Šálko: Oj, uže vem, prinesel Vam je tolstega teleta.

Gospa Boróvska: To je priden človek!

Gospa Metlica: Kaj še, prišel se je Vam zahvalit.

Gospa Boróvska: Zahvalit se? O čem?

Šálko: O časti, ki mu jo skažete, ako sprejmete njegovo darilo.

Gospa Boróvska: Jaz ne zamečem daril ubozih ljudij.

Gospa Metlica: A tú nij govorice o teleti, nego o kravi.

Gospa Boróvska: O kravi celo?

Šálko: Gospa Metlica hoče s tem le naznanjati velikost teletovo.

Gospa Metlica: Nikakor ne, gospodič, sučite besede, kakor Vam drago, napósled ima le priti —

Gospa Boróvska: Kdo?

Šálko: Tele v hlev.

Gospa Metlica: Bes lopi Vašega teleta! Kmetu Mató zljú je sinoči poginila jedina kravica. Žena je vzdihovala in jokala na ves glas. Zdaj se splazi gospodič v mraki domov in njegov Šimen je odgnal tisto mlado prelepo Jagodo iz Vašega hleva v Mató zljjevega.

Gospa Boróvska: Kaj čujem, netják, ne, da bi —

Šálko: Govorila gospa Metlica laž? Hvalo Bogú, ne!

Gospa Boróvska: Res? Moja prelepa kravica?!

Šálko: Vaša prelepa, toda ne jedina. Ubožec je pak izgubil jedino, kateri je bil gospodar.

Gospa Boróvska: Dati jo ima nazaj!

Šálko: Jaz jo platim.

Gospa Boróvska: Bila je holandskega plemena.

Šálko: Jaz dam zánjo holandskih zlatov.
 Gospa Boróvska: Vsak dan je imela po osem bokalov mleka.

Šálko (zvito): E, ljuba teta, specite za moje ženitovanje kako pogačo menj.

Gospa Boróvska: Za tvoje ženitovanje? Saj ničesar ne pripravljaš?

Šálko: Vse se zgodi na hip.

Gospa Boróvska: Tvoj pedantski vzgojitelj, kateręga je Bog še v prav čas pozval k sebi, nakupičil je v Tvoji glavi raznólikih sistem.

Šálko: Ljubezen je potres, ki podere takove sisteme.

Gospa Boróvska: Če res tako misliš, odpuščam ti vso preširnost. A zdaj grem, da milostivo slušam in sprejemem zahvalo kmetovo. Toda ne prevari me v mojih nadejah! Spominaj se moje hčere in svojega očeta oporoke. (Gvôzdenki, ves čas v ozadji sedeči in pletóci.) Nu, gospica netjákinja, nemaš li potrebnejšega posla? (Otide z gospó Metlico.)

Četrta prizor.

Šálko. Gvôzdenka in gospod Boróvski, (kateri je v tem z nova zaspal).

Gvôzdenka (stopi vzdihujoč k mizi in splakuje čaše).

Šálko (po kratkem molki): Nema li draga moja netjácica lepšega opravila?

Gvôzdenka: Kako neki vprašujete! Ne splakujem li vsak dan čaš?

Šálko: Jedenkrat, dvakrat jih potarite, in skôro Vas rešijo Vašega posla.

Gvôzdenka: Potarem naj jih? Potler me kar nemudno zapodé po stopnicah.

Šálko: Svet je širok in dolg, morebiti brez ovér drugé najdete boljše mesto.

Gvôzdenka: Vi lahko tako govorite. Po svojem očeti ste podedovali pol milijona. Moj oča nema družega, kakor meč, in tú mi režejo kruh iz milosti.

Šálko: Katerega gospa teta soli in presálja. Nemate li kacega lista za očeta?

Gvôzdenka: Imam, dragi netják! Nátega, ako mi hočete storiti ljubáv —

Šálko: Iz srca rad. Dajte ga mi!

Gvôzdenka: A poštarino —

Šálko: Platim zopet jaz. Kadar dobodete bogatega moža, vročim Vam račun. — Listu jedro so gotovo nove mile tožbe?

Gvôzdenka: To se umeje.

Šálko: Nesrečno golobče! Vaša mladost Vam rodi malo cvetja.

Gvôzdenka: A tudi ne samih kopriv. Doleti me časih kako majhno veselje, ki tem bolj ugaja mojemu srcu, ker mi je napravlja skrivaj dobra duša, katera ne zahteva nikake zahvale.

Šálko: Kaj?!

Gvôzdenka: Čujte, sinoči je obesil nekdo pred moje okno kletko sè slavcem.

Šálko: Ti predrznež! Tako visoko pod streho! Ta umeje po mačje plezati.

Gvôzdenka: Znana Vam je tista temna sénčnica na vrti, kamor tako rada zahajam. Nedavno pridem zopet tija, in kaj zapazim? Vkrog mojega sedeža so bile posajene moje najljubše cvetlice.

Šálko: Res, preljubeznjivo.

Gvôzdenka: Čujte dalje! Predvčerajšnjem pride k meni stara gospá iz mesta, da bi se mi zahvalila za dva zlatnika, s katerima sem baje olajšala nje siroččino.

Šálko: Tako? Moja netjáčica zatorej nij tako ubožna, kakor se dela.

Gvôzdenka: Me li zasmehujete? Jaz nemam nikacega novca. Gospé je prinesel pomoč nek gospod, ki je bil zavít v plašč, in jej je dejal, da prihaja dar iz mojih rók.

Šálko: Čuden gospod.

Gvôzdenka: Plemenito srce ima.

Šálko: Najbrž kakov ljubec.

Gvôzdenka: Tega ne vem, a menim, da bi ga ugenila.

Šálko: Morebiti županov sin, ki sklada tudi pesni.

Gvôzdenka: Ne, ne! Nikdo drug nij ta človek, nego Vi, netják.

Šálko: Jaz? Se Vam li sanja? Jaz bi v nevarnost stavil svoje zdrave ude, da Vam pred okno obesim slavca? Jaz bi cvetlice sadil, ki so mi zoperne? In novcev tudi nemam. Mojega pol milijona in mene teta strogo čuva.

Gvôzdenka: Nečete li moje zahvale?

Šálko: Pristrčna moja netjácica, slušajte me: kaj tacega počenja le zaljubljen mladenič, toda tega menda vendar ne mislite, da sem jaz zaljubljen v Vas.

Gvôzdenka (nasmijoč se): Zakaj ne? Nekoliko.

Šálko: Nigdar in nikoli! Odkritosrčno Vam namreč povem, Vi imate mnogo naopak.

Gvôzdenka: To dobro vem.

Šálko: Vi ste boječi, préprosti —

Gvôzdenka: Kakor vse ubožice.

Šálko: Vi ne umejete, po grški se oblačiti.

Gvôzdenka: Kuhinja je moj salon.

Šálko: Prsi zakrivate, kakor nuna.

Gvôzdenka: Moje srce je odkrito.

Šálko: Vi se ne lepotičite.

Gvôzdenka: Lepotiči me jutranja zarija.

Šálko: Vi ne pišete vêrzov.

Gvôzdenka: Jaz berem Preširna.

Šálko: Vas ne oblije rudečica, kadar čujete dvoumne dovtipe.

Gvôzdenka: Ker jih ne umevam.

Šálko: Vi niste koketni.

Gvôzdenka: Je li to Vaša želja?

Šálko: Vi ne poznate ženske emancipacije, ne zasmehujete starih nazorov in ljudij, ne umete modrovati —

Gvôzdenka: Netják, ko bi se Vi ne šalili, nigdar več bi Vam ne bila dobra.

Šálko: Ste mi li dobri?

Gvôzdenka: Sem, prav iz vse duše. Saj ste jedini človek v hiši, kateri prijazno ravná z mano, izvzemši Vašo neprestano nagajivost.

Šálko: A sinoči me vender niste hoteli poljubiti.

Gvôzdenka: So Vam li poljubi merilo prijateljstva?

Šálko: To je res. Pravi vodomer Nilov. Čim več poljubov, tem močnejši prítok in tem rodovitejša zemlja. Poljubite me danes!

Gvôzdenka: Ne.

Šálko: Prosim!

Gvôzdenka: Ne bode nič.

Šálko: Ubogajte!

Gvôzdenka: Ho! ho! ho!

Šálko: Poljubim Vas po sili.

Gvôzdenka: Bodite pametni, sicer Vas oblijem s pomijami.

Šálko: Poskusite! (Poljubi jo po sili na lice, a tačas Boróvski jako zasmrči. Gvôzdenka se vstraši, zakriči in izpusti na tla čašo, katero je držala v rôci.)

Gvôzdenka: Oj, svetla nebesa, najljubša čaša tetina se mi je ubila!

Šálko: Ubila? Ho! ho! ho! Nulle fête sans verre cassé. (Nij ga praznika, da bi se ne ubil kozárec.)

Gvôzdenka: Vi ste krivi tega.

Šálko: Mislim, da ne. Čemú ste se vpirali?

Gvôzdenka: Kaj mi je storiti?

Šálko: Mirni čakajte nevihte.

Gvôzdenka: Moj Bog, kako bode počela z máno! Zdi se mi, da uže gre po stopnicah.

Šálko: Tiho! Za sedaj Vas rešim iz zadrege jaz. (Pobere največji kos ubite čaše in ga vtakne spečemu Boróvskemu v roke, druge črepóve položi poleg njega.)

Gvôzdenka: Kaj delate?

Šálko: Nu, sedaj naj le pride! To bode smeh! (Zakliče v durih.) Teta! teta! najlepša čaša Vam je ubita!

Gvôzdenka: Netják, ste li zblazneli?

Šálko: Teta, pridite! Čaša je razbita na sto in sto koscev!

Gvôzdenka: Ostudni človek!

Peti prizor.

Gospa Boróvska. Prejšnji.

Gospa Boróvska (plane skozi duri): Kaj? Moja dragocena čaša? Kdo ubil, kedaj, kje?

Šálko: Le pogledite. Strije je želel še kave, in Gvôzdenka mu je nalije. Strije pokuša, zadremlje, in uide mu čaša iz rók.

Gospa Boróvska (trese soproga): Gospod soprog! Nesrečni gospod soprog!

Gospod Boróvski (počasi odpira oči).

Gospa Boróvska: Kakove neumnosti ste zopet uganjali?

Gospod Boróvski: Moj Bog, spal sem, in speč menda vender ne delam ničesar hudega?

Gospa Boróvska: Pogledite, kaj držite v rôci?

Gospod Boróvski: Črep? Kaj je to?

Gospa Boróvska: Prav pravite, črép, in pogledite še na tla. Ljubše bi mi bilo, da se Vi razdrobite na tisoč kosov.

Gospod Boróvski: E, zlato srce, jaz ne vem ničesar.

Gospa Boróvska: Kavó ste pili!

Gospod Boróvski: Kavó, res?

Gospa Boróvska: A tačas ste zadremáli.

Gospod Boróvski: Lehko, da.

Gospa Boróvska: Ubili ste mojo najlepšo čašo.

Gospod Boróvski: Hudó mi je žal, zlato srce!

Gospa Boróvska: Dvadeset let sem pila iz nje.

Gospod Boróvski: Kupim Vam drugo.

Gospa Boróvska: Poklonil mi jo je bil za god tisti mladi oficir, ki je stanoval pri nas.

Gospod Boróvski: Tisti? Takó? Nu, saj iz tistega rók imate še dôkaj spominkov.

Gospa Boróvska (Gvôzdenki): A ti, je li bilo treba, zaspancu dajati moje čaše?

Gvôzdenka: Ker —

Šálko: Se vé, ker je bila čista.

Gvôzdenka (otide).

Šesti prizor.

Prejšnji brez Gvôzdenke.

Gospod Boróvski: Kar nič se ne spominam, da sem pil kavo.

Gospa Boróvska: Vi bodete v spanji še pozabili, če ste oženjeni.

Gospod Boróvski (globoko vzdihne): Zlato srce, tega ne pozabim nigdar.

Gospa Boróvska: Vzdromite se, gospod soprog, kajti z netjárom se nam je pogovarjati o resnih stvaréh.

Gospod Boróvski: Z netjárom?

Gospa Boróvska: To je res. Uže štiri tedne je, kar sem vzela svojo hčer iz mesta, toda netjárk doslé še nij povedal, kaj misli in kako.

Gospod Boróvski: Je li meni poslušati njegovo izpoved?

Gospa Boróvska: Tega nij treba. Ko bode čas, podeliti blagoslov, Vas pozóvemo.

Gospod Boróvski: A kaj naj sicer storim?

Gospa Boróvska: Trdo ga primite, čemú tako dolgo odlašá.

Gospod Boróvski (flegmatically): Dobro, netjárk, čemú odlašáš?

Šálko: Ker sem préprost, ljuba teta.

Gospa Boróvska: Sicer nijsi tako préprost.

S kratka: tvoj oča v svoji oporoki določno izreka, da vzameš mojo hčer za ženo.

Šálko: Vem, saj ste mi uže večkrat povedali.

Gospa Boróvska: Če se vpíraš, izgubodeš tretjino svoje dédščine.

Šálko: Prav pravite.

Gospa-Boróvska: Oporoko hranim jaz.

Šálko (na stran): Saj jo hrani boljše, nego li svoje dete.

Gospa Boróvska: Ti si dorastel, v jednom leti si polnoleten.

Gospod Boróvski: Jaz mislim, da jutri, zlato srce?

Gospa Boróvska: Da bi uže vsaj Vi pusčali mišljenje na stran. Kdo vé to boljše, Vi ali jaz?

Gospod Boróvski: Umeje se, da Vi, angelj moj

Gospa Boróvska (Šálku): Čas je, da izpolniš poslednjo voljo svojemu očetu.

Šálko: Treba je vender, da se prej malo prikupim svoji netjákinji.

Gospa Boróvska: To se lahko zgodi po poroki.

Šálko: Kaj mislite, to je narobe svet.

Gospa Boróvska: Ti ne verjameš, ljubi netják, kako prijeten je zakonski stan. Zakonski stan, dragi netják —

Gospod Boróvski (pogleda k višku.): Je konjski stan!

Gospa Boróvska: Prismóda!

Gospod Boróvski: Tako velí naša poslovice.

Gospa Boróvska: Takoj popravite svoje brezpametne besede. Naslikajte mu sè živimi bôjami veselje zakonsko.

Gospod Boróvski: Jaz, zlato srce?

Gospa Boróvska: Dà, Vi. To jaz zahtevam kar izrečno.

Gospod Boróvski: Jaz nijsem mojster v takovem slikarstvu.

Gospa Boróvska: Naslikajte mu našo domačo srečo, najine ljubezni tiho veselje.

Gospod Boróvski: Teško me bode stalo — to se pravi obilo govorjenje.

Gospa Boróvska: Nič se ne izgovarjajte, sicer štiri in dvajset ur ne smete spati.

Gospod Boróvski: Bodi si! — Dragi netják, zakon — ako se resno premišlja — in če kdo poskuša, prav govoriti o njem — (Zazeha).

Gospa Boróvska: Najboljše se dá primerjati stanovitemu vzpomladánjemu vremenu —

Gospod Boróvski: Meseca aprila.

Gospa Boróvska: Žena je prav dar božji! Lepota, pohlevnost, prijaznost — s kratka: žena ima —

Gospod Boróvski: Vsegdar in povsod prvo besedo.

Gospa Boróvska (ga srepo pogleda in nadaljuje): Sè ženo, dragi moj netják, bodeš hodil po cvetlicah, po rožah, dôkler se ti pôzno ne nagne življenja solnce in te smrt —

Gospod Boróvski: Ne reši.

Gospa Boróvska: Gospod soprog, Vi ste neslani nad méro. Ne slušaj ga, netják, saj toliko čuti, kakor speč jazbec, in tólšča ga bode zadušila. Pojdite brzo in zapodite kure iz vrta.

Gospod Boróvski: Je li to tudi jedna zakonskih sladkostij?

Gospa Boróvska: E, izprehodíte se malo, in kure mi hoté vse grede razkopati. Brzo! brzo! (Potegne ga raz stol.) A ti, netják, nekoliko premisli stvar. Moja hčerka, kakor se mi sanja, ti nij neprijazna, zato čim brže bolje povédi, kaj misliš.

Gospod Boróvski: V dan ženitve ti dam trideset kokošij.

Gospa Boróvska: Kaj bi začel ž njimi?

Gospod Boróvski: Oj, ljubi netják, velika tolažba mi bode videčemu, kako jih drevíš iz vrta.

Gospa Boróvska: Saj se mi je zdelo! Zopet neumnost! Ne spoznate li, kako nežno skrbim za Vaše zdravje?

Gospod Boróvski: Dà dà, srce zlato! Vaša
nežnost me je vsega potrla
(Žena ga potegne vunkaj.)

Sedmi prizor.

Šálko (sam).

Ubogi, nesrečni strijc! Vokrog tvoje zastave
se bode zbral redek broj zakonskih kandidatov.
(V sôbi Dráganini se čuje igranje na klavírji.) Kaj
je to? Godba? (Pomakne okó na ključánico.) Mestna
netjáčica najbrž razklada svojoopersko modrost.
— (Drágana in Selicour pojeta za kulisami):

On:

Mir za trdno skleníva,
Suženj prosim Tvoj!

Ona:

Záte ljubezen živa
Srd zmaguje moj!

Res, dvospev iz opere „Cosa rara“. — Naj-
brž sta se prepírala. — Veselje me ima, da bi
ju izpremljal z bóbnom.

Osmi prizor.

Gvôzdenka in Šálko.

Gvôzdenka (deva druge čaše v košárico).
Šálko: Ravno prav, prelepa Gvôzdenka.

Tam se pôje dvospev; kaj, ako bi se napravil četverospev? „Mir za trdno skleníva!“

Gvôzdenka: Saj se nijsva prepírala.

Šálko: „Suženj prosim Tvoj!“

Gvôzdenka: Lepó Vas prosim, netják, nikari me ne dražite! Meni se ne ljubi peti. Ravno mi je pela teta takšno pesen, da še sedaj zvení po mojih ušesih.

Šálko: Kaj teta! Teta je utelešena disonanca, toda jaz, sè čisto harmonijo svojega srcá —

Gvôzdenka: Povédite kaj tacega svoji nevesti.

Šálko: Svoji nevesti? Turška motika! Poznate li mojo nevesto?

Gvôzdenka: Čudno vprašanje!

Šálko: Menda vender némate v mislih Drágane?

Gvôzdenka: Katero pak?

Šálko: Jako se motite!

Gvôzdenka: Tretjína Vašega imetja je v nevarnosti.

Šálko: In moje srcé.

Gvôzdenka: Ste li uže kedaj opomnili, da imate srcé?

Šálko: Zvito vprašanje. A če Vam sedaj odkritosrčno povém, da sem tako zaljubljen, kakor še nij bil nijeden ud Dôbričeve krvi, tako zaljubljen, da sem kakor drugi Don Quixote, nedavno počestil z naslovom princezinje sosedovo kravaríco.

Gvôzdenka: Usmiljenja ste vredni.

Šálko: Hočete li spoznati izvoljenko mojega srcá?

Gvôzdenka: Izvoljenko Vaše brezumnosti.

Salko: Lepo dekletce je.

Gvôzdenka: Vsak ljubec tako misli o svojem dekletu.

Šálko: Sodite samí. Lehko Vam pokažem nje sliko.

Gvôzdenka: Nje sliko?

Šálko: Dà, dà. Je li želite videti?

Gvôzdenka: Res, radovedna sem.

Šálko (jo hitro zasuče; ker je stala s hrbtom obrnena proti zrcalu, sedaj hipno zagleda v njem svojo podobo): Pogledite, pogledite! Prav kakor živa! (Steče strani.)

Gvôzdenka: Ima li mene v mislih? (Povési oči.) Uboga Gvôzdenka! (Veselo pogleda k višku.) Mene ima v mislih! Srečna Gvôzdenka! (Otide s košarico.)

Drugo dejanje.

Prvi prizor.

Gospod Boróvski (ves potán in zasopljen, pod vsako pazduho veliko papirnato škatljo z žen-

skim lišpom.) Uh! — uh! mrtev sem! (Opotéče se do naslanjača.) Kure — te vražje kure! In jedva sem se jih iznebil, prinese zlodej séla iz mesta, otovorjenega kakor čiško mulo z žensko šaro. Nesel sem jo po stopnicah, jaz, ki sam sebe težavno premičem! — Težak res nij ta drobiž, ne — legak je, prav legak, kakor spol, za katerega se je delal; — toda rôci mi je bilo držati razprostrti, kakor na raztezálnici! (Spusti škatlji na tla.) Tú lêži, malik ženski, moj malik je počitek! (Spusti se v naslanjač.) Oh! — kure, te buzakljunske kure! Naj bi imele vse jeden vrat, da bi jih kuharica zdajci spravila iz poti! — Posebno mi je nagajal nekov puran na visocih nogah — ko sem ga odgnal od graha, vššš! bil je uže pri bobu — in napósled skoči spak še na dinje, molí mi svoj rudeči nos nasproti in zabavlja: havdr! havdr! havdr! — Dôkaj sem trpel, predno sem ga zapodil skozi duri — a kaj se zgodi? Netják mi ga spusti pri drugih vratih zopet na vrt nazaj. — Oj, vsak snubač naj si omisli najmenj dve lisici, da mu trebiti kurji hlev — in svojega lovca zapodim iz službe, kadar se z nova predrzne streljati kacega kragulja — (Poskuša boljše sloneti.) Neumni stol — zelo nepripraven — človek ne vé, kam bi položil glavo. — Ne, tako nij moči ležati. Po silnem trudi moram svo-

jemu telesu privoščiti nekoliko sladkega pokoja. — Po blazino bi šel v spalnico — e, nič, pre-daleč mi je! — Ali nij tod okolo nobene stvari? — Škatlji? — (Vzame manjšo in jo skuša deti si pod glavo.) Pretrda je tudi smrdi po kleji. — Morebiti je mečje, kar ima v sebi. (Odpre škatljo in potegne iz nje čepico.) Gledite nu, koliko drobiža — ovoji, čipke, trakovi itd. — Dejmo, poskusimo! (Porine čepico pod glavo in se obrača sem ter tija. Napósled vtakne glavo vánujo.) Tako-le, mislim, bode najboljše — človek ne sme biti izbiričen — kdor rad pleše, obrača peté, če se mu žvižga — (Zadremlje.)

Drugi prizor.

Gospa Boróvska. Gospod Boróvski.

Gospa Boróvska: Pogledati hočem, srce moje, je li ves naročeni lišp — (Zagleda čepico.) Kaj? — Bog pomagaj! Menim, da mu rabi moja nova čepica za nočno kapico! Gospod Boróvski! (Stresa ga.) Gospod Filip Robert Boróvski!

Gospod Boróvski (oči odpirajoč): Kaj je neki zopet?

Gospa Boróvska: Kaj je? Jeza me umorí!

Gospod Boróvski: Je li zopet tisti vražji puran prišel grede razkopávat?

Gospa Boróvska: Da bi le Vam bil izpraskal oči!

Gospod Boróvski: Jaz vender vse storim, kar je moči, ali tega visokonozega zlodja moje noge ne dohité.

Gospa Boróvska (vsa zasopljena): Kaj imate tú na glavi?

Gospod Boróvski: Na svoji glavi: (Prime se za glavo in smijoč se sname čepico.) E, tako!

Gospa Boróvska: Jeli to nočna kapica?

Gospod Boróvski: Ne, to je čepica.

Gospa Boróvska: Čepica, katero sem si naročila, da se nališpam ž njo v dan, ko se praznuje poroka moje hčere.

Gospod Boróvski: Prav pravite. Nátejo! Jaz je ne denem na glavo.

Gospa Boróvska: A jaz naj bi jo dela, ko ste jo Vi tako neusmiljeno potlačili?

Gospod Boróvski (prav nerodno popravlja čepico): Saj se lahko popravi. Ženskemu lišpu in ženskim srcem, če je tudi vse malo pokvarjeno, dá se lahko zopet stara oblika.

Gospa Boróvska: Da bi uže vsaj molčali sè svojimi dovtipi. Slon ne poskušaj plesati. Dajte mi čepico! (Potegne mu jo iz rók.) Res, sreča, da nij izvlekel iz one škatlje dragocenega ovója; naredil bi bil iz njega najbrž izpodveze.

Gospod Boróvski: Ovòj? Koliko vaganov pšenice ste poslali zanj v mesto?

Gospa Boróvska: Prismóda! Drága na si ga je želela. Netják Dôbrič ga jej pokloni, kadar jej razodene svojo ljubezen.

Gospod Boróvski: Tako, tako. Je li zaljubljen vánjo, ka-li?

Gospa Boróvska: Tega ne vem. Bodi si, kakor hoče. Vender pové naj jej in vzeti jo ima.

Gospod Boróvski: Zgôdi se!

Gospa Boróvska: Jaz hočem, da se stvar še danes obravna in okonča, kajti jutri je polnoleten, a potem lahko dela svoje skôke.

Gospod Boróvski: Toda skok v zakon je menda le nevaren skok.

Gospa Boróvska: Ste si li vlomili vrat?

Gospod Boróvski: Vlomil sicer ne, toda zeló skrivil.

Gospa Boróvska: Prav je tako. Svetla nebesa! Če bi vas moških me ne vodile, kam bi neki zašli? Modrovati o časi in prostori, o pogozdovanji Krasa in osušenji barjã, to umejete! Ali mej svetom ne storite koraka, da bi ne izpolznili, če vas ne vodijo žene na traki.

Gospod Boróvski: Tako, tako. — Vender, zlato srce, bi li ne bilo boljše, naznaniti netjãku, da jutri mine jerofstvo?

Gospa Boróvska: Naznaniti? Čemú?

Gospod Boróvski: Da ne misli, kakor bi ga bili pregovorili ali silili.

Gospa Boróvska: Kako ste preprosti! Nijste li Vi glava naši družini?

Gospod Boróvski: Glava? To je res.

Gospa Boróvska: Nij li netják ud naši družini?

Gospod Boróvski: Ud? Se vé.

Gospa Boróvska: Dobro. Glava ukazuje, udje ubogajo, kajti glava je sedež umnosti, in umnost sem jaz.

Gospod Boróvski: Ste Vi.

Gospa Boróvska: Nič ne ugovarjajte! Vstanite in nesite škatlji! V moji sôbi vzameva ovòj vunkaj in se dalje pogovoriva.

Gospod Boróvski: Ne smem li še nekoliko tú ostati?

Gospa Boróvska: Čemú?

Gospod Boróvski: Oddehnil bi si rad malo po boji s puranom.

Gospa Boróvska: Bežite, bežite! Némate li nikacega posla?

Gospod Boróvski: Ne spominam se.

Gospa Boróvska: Ste morebiti uže prepisali recept za mandeljevo torto?

Gospod Boróvski: Še ne.

Gospa Boróvska: Za kanarčke volno — ste jo uže naskubli?

Gospod Boróvski: Tudi še ne.

Gospa Boróvska: In moj bolni Fido —

Gospod Boróvski: Dà, res, nesti ga imam še na solnce. Oj, ljubi Bog, treba je — (Težavno vstane.)

Gospa Boróvska (porine mu škatlji pod pazduho): Naprej, le hitro! Ne gubímo časa.

Gospod Boróvski (katerega rine gospá pred sabo): Fido je srečna žival, če tudi je bolan. Nositi se mora, ali meni je hoditi, vedno hoditi — dôkler me ponesó v grob.

Gospa Boróvska: Potem se vsaj naspíte.

Gospod Boróvski: Prav pravite, potem se do dobra naspim.

(Oba otideta.)

Tretji prizor.

Selicour (poskoči iz Dráganine sôbe s pismovnjákom v rôci); Drágana (teče za njim).

Drágana: Čujte, Selicour, bodite pametni, sicer me vjezite.

Selicour: Tem boljše, kajti res čudo je, da se uže dva meseca ljubiva, ne da bi se bila še dobro skregala.

Drágana: Dajte mi pismovnják.

Selicour: Dôkler vsega ne prečitam, ne dam ga iz rók.

Drágana: Pisma so v njem.

Selicour: Zaljubljena pisma?

Drágana: To Vas ne briga.

Selicour: Ako so starejša, kakor dva meseca, ne; a Bog varuj, če najdem katero pisano poznejše.

Drágana: Ničesar ne najdete. Dajte ga mi nazaj!

Selicour. Počasi! Stojte, jaz svetujem mir.

Drágana: Vrnite mi plen. Jaz se opiram na prejšnjo zahtevo.

Selicour: Bodi si! Menjajva. Náte moj pismovnják!

Drágana: Kaj hočem ž njim?

Selicour: Povem Vam, da je tudi rodovit, kakor Vaš.

Drágana: To mi utegne biti po volji.

Selicour: Náte ga, in potlej glediva, kaj prepuščava drug drugemu.

Drágana (ga vzame): Vi ste prav lisják!

Selicour (preobrača liste): Od gospoda vladnega sovetnika Žabe. Gledite nu!

Drágana (preobrača liste): Od gospé Ščinkovke. E, e!

Selicour: Jaz Vam žrtvujem Ščinkovko.

Drágana: Obdržite Žabo.

Selicour: Od gospoda stotnika Cepca? Ta je pravi cepec; nečem ga.

Drágana: Od gospice Emerencije? Štiri strani? To je dolgočasno.

Selicour: Od gospoda Krivca, s tistimi dolzimi suhimi prsti. Nu, ž njim se nikar ne pošajate.

Drágana: Od gospé Belke, katera uže štirideset let pripoveduje, da jih ima trideset. Ho! ho! ho! To tudi nij Bog védi kaj!

Selicour: Višji inženêr —

Drágana (mu iztrga pismovnjak): Dovolj šale! Vsacemu svoje. Anti vidite, da po mojem pismovnjaki gomezí polovica našega vélicega mesta.

Selicour: In v mojem druga polovica.

Drágana: Tako je, dragi Selicour. Kakor se vidi, stvarjena sva res drug za družega.

Selicour: Dve duši, kakor najini, morali sti se sporazumeti.

Drágana: Obljubim Vam zvestobo še za pol leta dalje.

Selicour: Kakšno junaštvo! — a tudi jaz Vas strastno ljubim. — Mi li hočete verjeti, da me je bila nekoč uže tako prevzela neumnost, da sem Vas hotel snubiti.

Drágana: Se Vam li vrtí v glavi?

Selicour: A slučajno se je v pravi čas oglasila pamet —

Drágana: Kakor strah.

Selicour: Nájino občevanje je zanimivejše, prijetnejše, ako vzamete onega mladega medveda, ki se je vzredil tú v gozdi. Ona zverina ima pol milijona v gotovini, in njegova neumnost je vredna tudi pol milijona. To bode življenje!

Drágana: Dobro govorite. Mi smo ubožni. Njegova mati, pokojna teta moja, je bila vzela bogatina, kateri je imel toliko pameti, da je mene izvolil za svojo dedinjo. Se vé, vzeti mi je za namécek tudi onega mladega prismodéta, ali zato bodem tudi prva gospa v našem mestí.

Selicour: Jaz bodem reditelj Vašim zabavam.

Drágana: Moj soprog bode pisal vabila.

Selicour: Jaz Vas izpremljam na izprehodih.

Drágana: Z mano bodete hodili v gledališče —

Selicour: Kritikovala bodeva —

Drágana: A tudi podpirala. —

Selicour: Vsak teden jedenkrat povabiva uboge pesnike na kosilo.

Drágana: Pesni nam bodo skladali.

Selicour: V čast Vašemu soprogu.

Drágana: Res, mojemu soprogu v čast, ha! ha! ha!

Selicour: Šestomere. Ha! ha! ha!

Drágana: Vse prav, samó ne računajva brez krčmarja, kajti moj kameniti netják je še vedno slep za mojo lepoto. Menim, da se Vas bojí.

Selicour: Nijsem mislil, da ima toliko možján.

Drágana: Verjemite, Selicour, dobro bode, ako se pred ženitvijo pazljivejše nosite.

Selicour: Takšnim očem nasproti sila težak nálog.

Drágana: Delajte, kakor da se klanjate moji belolasi dolgočasni netjákini.

Selicour: Hudó me vícate.

Drágana: Tako hočem, tako ukazujem.

Selicour: Kaj dobodem v plačilo?

Drágana: Veselo bodočnost.

Selicour: Jaz sem vèlik prijatelj sedanjesti, in če se imam laskati mehkosrčni G v ô z d e n k i, dajte mi na račun vsaj jeden poljub.

Drágana: Predplate dan danes nijso navadne.

Selicour: A tatvina je. (Poljubi jo hitro na lice.)

Drágana: Nesramni človek! (Stopi k zrcalu.) Gledite, sedaj se pozna na lici. Tudi kódrice ste

mi zmêti. Ste li vredni, da se zaradi Vas z nova lepoticim? (Otide v svojo sôbo.)

Četrty prizer.

Selicour (sam).

Vender sem se je iznebil! — Ha! ha! ha! Sama hoče, naj se kažem resno zaljubljenega v Gvôzdenko? — Krasna misel! — Se vé, skôro jej bodem igral prenatanko. Tako ljubeznjiva novinka, tako mehkočutna znam, da bi Gvôzdenko štiri tedne dlje ljubil, kakor sicer.

Peti prizer.

Šálko in Selicour.

Selicour: Ravno prav, dragi Dôbrič.

Šálko: Ravno neprav.

Selicour: Potrebujem koga, da mu nekaj zaupam.

Šálko: Jaz nikogar.

Selicour: Tem boljše: nagníte meni uho in poslušajte me pazljivo!

Šálko: Z ubožci imam rad usmiljenje.

Selicour (na stran): Kako budalasto! (Glasnó): Povém Vam, da ljubim Vašo lepo netjákinjo Gvôzdenko.

Šálko: Tako? Jaz jo tudi ljubim.

Selicour: Sorodniška ljubezen je mlačna voda, moja goreč spirit.

Šálko: Gledališki ogenj.

Selicour: Mi li hočete pomagati? Hočete biti moj postillon d' amour?

Šálko (na stran): Le počakaj, jaz te premikastim!

Selicour: Nu, nič odgovora?

Šálko: Bodete li vzeli Gvôzdenko za ženo?

Selicour: Bodemo videli.

Šálko: Se vé, se zná. Najprej bi radi malo slepe miši lovili.

Selicour: Ugenili ste.

Šálko: Da bi se sešla v mraki?

Selicour: Preljubeznjivo.

Šálko: Morebiti jo celó uhitate?

Selicour: To bi bilo še romantičnejše.

Šálko: Ubogo dekle je tú v hiši tako na pasjem mestu.

Selicour: Storil bi zatorej blago delo, kdor jo reši.

Šálko: Dobro! v to pomórem jaz.

Selicour: Zlati prijatelj, naj Vas poljubim.

Šálko: Mala stvar. Mej nama ostani: menim,

da je Gvôzdenka zaljubljena v Vas, in sicer malo ne do blaznosti.

Selicour: Res? Mislite?

Šálko: Kako morete dvomiti?

Selicour: Prav pravite. Časih sem res neznanško oskromen. — Toda, kakšne dokaze —

Šálko: Naučila je svojega škorca izgovarjati Vaše imé.

Selicour (vesel): Moje imé? Škorca? Moje imé?

Šálko: Od zôre do mraka Vas kliče: Selicour! Selicour!

Selicour: Selicour! Selicour!

Šálko: Ko ga je kupila, ni umel družega, kakor: falót! falót! Nu, to mu še sedaj časi uide. — Pst! korake čujem. Le dobro začnite, sicer pak upajte v mojo pomoč. — Umekniti se hočem nekoliko na stran, da se ne bode sramovala.

Selicour: Bézite, bézite, jaz imam Amorjevo orožje.

Šálko (na stran): Najdrobnejši miši naj me snedó, če te ne osmešim. (Na videz otide, a skrije se za sofo.)

Selicour: Sedaj pa še kdo rêci, da neumniki niso za rabo. Umna glava umeje iskre izkresati iz lesá.

Šesti prizor.

Gvôzdenka (nesoč predivo črez oder). Prejšnji. Drágana (v vratih).

Selicour: Kam hitíte, prizrčno dete?

Gvôzdenka: Prediva nesem na préslico.

Selicour: Oj, bodite tú in predite mojega življenja nit.

Gvôzdenka (nasmihajoč se): Čestiti gospod, jaz nijsem Parka.

Selicour: A vender jedna nebeških deklet!

Gvôzdenka: Dim kuhinje moje vzdviguje se res proti Olimpu!

Selicour: Oj, da sem jaz Jupiter, vedno bi se naslájal s tem dimom!

Gvôzdenka: Če tudi nijste Jupiter, ves moj dim je Vam na razpolaganje. (Kloni se, hoteč oditi.)

Selicour (jo vdrži): Dáfna bi rada ubegnila, toda Apól jej ne dá.

Gvôzdenka: Ne mislite, gospod Apól, da se zaradi Vas spremenim v les.

Selicour: Žal, saj ste uže okameneli.

Gvôzdenka: Pustíte me, gospod. Vsi Vaši bogovi ne spredó ni jedne same níti z moje kodélje.

Selicour: So li ti rožni prstki stvarjeni za takšno delo?

Gvôzdenka: Presti je uže od nekđaj zeló plemenit žensk opravek.

Selicour: Ljubezen je plemenítejša.

Gvôzdenka: Ne vsegdar.

Selicour: Vender, če se dve srci združiti, kakor nájini?

Gvôzdenka: Počakajte, pozovem Vam svojo netjákinjo.

Selicour: Čemú?

Gvôzdenka: Da svoje poklone delate na pravem mestu.

Selicour: Menda vender ne mislite, da sem zaljubljen v Vašo netjákinjo?

Gvôzdenka: Tako nekamo se kaže.

Selicour: Slab okus mi pripisujete.

Drágana (na stran): Kaj?

Gvôzdenka: Nij li moja netjákinja lepa?

Selicour: Lepa? Se vé, ali menj, nego si domišlja.

Gvôzdenka: Temne oči —

Selicour: Katere dražijo ves svet.

Gvôzdenka: Prijazni smeh —

Selicour: Váda za vsacega.

Gvôzdenka: Dolgi, svileni lasjé —

Selicour: So rastli na tuji glavi.

Gvôzdenka: Cvetoče lice —

Selicour: Je lepotičeno.

Gvôzdenka: Vedno veseli duh —

Selicour: Ne pozná ženske nežnosti.

Gvôzdenka: Zanimíve njé muhe —

Selicour: Zeló so nadležne.

Drágana (teško se premagujoč): Le počakaj, malopridnež!

Selicour: S kratka: motite se, preljubeznjiva Gvôzdenka, ako sploh mislite, da mi je môči ljubiti osobo, ki velo svojo lepôto stavi povsod na pródaj, katera je silno vesela vsake še tako male zmage in katera, da čuje láskavo besedo, žrtvuje kar si bodi. Na kolenih pred Vami se zaklinjam —

Drágana (ga dobro vdári z veternico po rámeni): Tepec ste, prav zrel têpec! (Otide v svojo sobo.)

Selicour (osupnen kleči.)

Gvôzdenka: Oj! joj! gospod Jupiter, Vaša Juno Vas je poslušala.

Šálko (prieze izza sofe in poklekne na drugi strani pred Gvôzdenko): Pred Vami na kolenih zaklinjam se tudi jaz.

Gvôzdenka: Je li bil tudi ta divják tukaj? Prisézajta sedaj drug drugemu zvestôbo! (Počasi otide v Dráganino sôbo. Selicour in Šálko klečita).

Sedmi prizor.

Selicour in Šálko. (Obá se nekoliko hipov tragi-komično pogledujeta.)

Selicour: Gospod Dôbrič —

Šálko: Gopod Selicour —

Selicour: Hudó sva tepêna!

Šálko: Prav po vojaški.

Selicour: Kje ste vender tičali?

Šálko: Za sofo.

Selicour: Nijste li videli Drágane?

Šálko: Videl.

Selicour: Zakaj mi tega nijste naznanili?

Šálko: Nijsem hotel biti tako neuljuden, da bi Vas bil motil.

Selicour (poskoči k višku): Zlódej Vas vzemi!

Šálko (tudi poskoči k višku): Ljubše mi bode, nego da me ona.

Selicour: Sedaj osem dnij ne čujem lepe besede.

Šálko: Kaj Vam je do tega? Vi odvêdite Gvôzdenko in zapuščenki se lehkó smejete v naročji ljubezni.

Selicour: Bi uže, da me ljubi!

Šálko: Ali še sedaj dvomite o tem?

Selicour: Tako kratkobesedna je bila.

Šálko: Dekletce je zeló sramežljivo. —

Nijste li opazili, kako jej je dobro délo, ko ste znižávali Dráganino lepôto?

Selicour: Takšne besede prijajo vsacemu ženskemu ušesu.

Šálko: Toda Gvôzdenke boječi pogledi, prisiljena šala, deviški vpor — s kratka: gospod, o polnoči imejte pripravljen poštni voz, vse drugo preskrbim jaz.

Selicour: Dobro, poskusim srečo. Sicer se bliža nevihta —

Šálko: Tem romantičnejše. Le pomislite, kakšna nevihta se zbira tú v hiši nad Vašo glavo.

Selicour: Prav pravite. Takoj pohitím na pošto in naročím čilih konjíčev za svojo boginjo in záse. (Otide.)

Šálko (sam): Le počakaj! Jaz ti pridružim boginjo, da bodeš imel preglávico ž njo. Toda katero? Dráganó? Ali celó gospó Metlícó, našo staro hišno? — Obe sti dobri! Bodemo videli!

Osmi prizor.

Gospa Boróvska. Šálko.

Gospa Boróvska (s črnim ovojem v rôci): Ljubi netják, gledí, kaj lepega sem kupila tebi.

Šálko: Ovòj?! Hočete li, da grem v nunski samostan?

Gospa Boróvska: Neumnik, pokloni ga svoji nevesti!

Šálko: Svoji nevesti? Iz srca rad.

Gospa Boróvska: Tako najlažje zakriješ svojo préprostost. Takšen dragocen dar ti odpre pot v Dráganino srcé.

Šálko: Menim, da je uže odprt.

Gospa Boróvska: Meniš, hudobni človek? Pozôvi jo, in kaj misliš, povédi, da čujem jaz.

Šálko: Da čujete Vi? Ne, ljuba teta, tega mi ne dá moje srcé. Ljubezen si odkrivata zaljubljenca le sama.

Gospa Boróvska: Nu, pojdi k nji. A slušati menda vender smem pri durih?

Šálko: Smete — vender — toda —

Gospa Boróvska: Nu, toda?

Šálko: Pri njej je Gvôzdenka.

Gospa Boróvska: Rêci jej, naj gre strani. — Veš kaj, moja opica je ušla na vrt. Bliža se nevihta in uboga živalca bi se premočila. Povédi Gvôzdenki, naj gre hitro na vrt, da vjame opico; to ukazujem jaz. V tem se lehkó zgovoriš.

Šálko: Dobro. Gvôzdenko pošljem pod streho, da ne zapazi ničesar.

Gospa Boróvska: Tako je prav. (Šálko gre v Dráganino sôbo.)

Gospa Boróvska (sama): Vender se mi bodo spolnile moje želje! Res je še mlad medved, toda naučila ga bode uže plesati. Moji máterini nauki in mestno življenje niso brez sadú.

Šálko (pride nazaj): Odšla je.

Gospa Boróvska: Naorôži se z ovójem in bodi srčen! Pojdi noter, moj netják, a pridi nazaj moj zèt.

Šálko (vzame ovòj): Zdaj se čutim srčnega. Le blizu pri durih ostanite, da čujete na svoja ušesa, kako izražam svoja čuvstva. (Otide v Dráganino sôbo.)

Gospa Boróvska: (naglo odprè soprogovo sôbo). Gospod soprog, pridite semkaj!

Gospod Boróvski (znotraj): Uže zopet?

Gospa Boróvska: Naglo! naglo!

Deveti prizor.

Gospod Boróvski. Gospa Boróvska.

Gospod Boróvski: Zlato srce moje, saj znate, da nijsem prijatelj naglici, katera nij niti zdrava, niti dobra.

Gospa Boróvska: Tiho! Poslušajva, kako se bode netják Dôbrič pogovarjal z Drágano.

Gospod Boróvski: Poslušati? Prav, prav. To mi je najljubše opravilo.

Gospa Boróvska: Spominava se pri tem svojih mladih let!

Gospod Boróvski: Oj, dà! — Toda, ali smem sedeti?

Gospa Boróvska: Zakaj ne? Sédiva prav nežno jeden tik družega.

Gospod Boróvski: Prav nežno, oj, dà! (Sédeta tik Dráganinih vrat.)

Gospa Boróvska (bliže sedeč posluša): Vzdihovalje se čuje.

Gospod Boróvski: Tako?

Gospa Boróvska: Ali še pámetite, kako ste vzdihovali tudi Vi?

Gospod Boróvski: Oj, dà, saj še vedno vzdihujem.

Gospa Boróvska (poslušajoč): Tiho! vzdihljeji prihajajo glasnejši.

Šálko (znotraj): Ljuba, prisrčna netjákinja, prišel sem z izrečnim dovoljenjem tetinim.

Gospa Boróvska: Blagi mladec, kako me spoštuje.

Gospod Boróvski: Vsa hiša Vas spoštuje.

Šálko (znotraj): Uže davno sem Vas na tihem ljubil.

Gospa Boróvska: Tako ste dejali nekdam meni tudi Vi.

Gospod Boróvski: Sem li res to storil? E, e!

Šálko: Razsodite o mojega življenja sreči.

Gospa Boróvska: Menim, da čujem Vas, gospod soprog.

Gospod Boróvski: Dà, dà, tačas sem bil vèlik laskáč.

Šálko: Znam, da Vas ne pridobode meni moje bogastvo, nego moje pošteno srcé.

Gospa Boróvska: Radovedna sem, kaj odgovori Drágana.

Gospod Boróvski: Odgovorila bode, kakor sicer. Stara pesen.

Gospa Boróvska: Péj, gospod soprog! Kako se drznete primerjati ljubezen stari pesni!

Gospod Boróvski: Saj je, srce, zlato, in sicer najstarejša, katero poznam jaz.

Gospa Boróvska: Tiho! — Drágana govori — toda tako na lahko, da nij razumeti nijedne besede.

Šálko: Oj! neizrečno ste me storili srečnega!

Gospod Boróvski: Nu, sedaj smo čuli; je uže rekla „dà!“

Šálko: Golobče moje! Nevesta moja!

Gospa Boróvska: Kakovo veselje! Vsa ginena sem!

Gospod Boróvski (zehajoč): Jaz tudi.

Šálko: Naj prvič v svoji vroči ljubezni poljubim Vam rôko, ustna!

Gospa Boróvska: Oj, preljubi soprog! Objemite me!

Gospod Boróvski: Kako to, zlato srce?

Gospa Boróvska: Da praznujeva spomin prve svoje ljubezni.

Gospod Boróvski: Dobro, srce zlato. (Objameta se.) A saj jaz nisem bil prva ljubezen Vaša.

Gospa Boróvska: Če tudi ne, ste pa moja poslednja.

Šálko: Sprejmite, drago dekle, ta ovòj, kateri ne bode zakrival niti Vaše lepôte, niti Vaše krepósti.

Gospa Boróvska: Kako galanten!

Gospod Boróvski: To je urojêno.

Gospa Boróvska: Kaj tacega lepega mi niste Vi povedali nigdar.

Gospod Boróvski: Jaz bolj mislim, nego izgovarjam.

Šálko: Oj, nikar se ne branite, vzemite ga!

Gospa Boróvska: Zvita ptičica se celo brani.

Šálko: Ne, za Vas nij predrag —

Gospa Boróvska: Pomagati mu moram. (Idoča v sôbo.) Dovolj, otroka! Stvarjena sta jeden za družega. Pridita vunkaj k svojemu očetu, v naročje svoje matere!

Deseti prizor.

Šálko. Gvôzdenka (zakrita z ovójem). Prejšnja.

Gospa Boróvska (potegne Gvôzdenko in Šálka skozi duri. Tačas zagrmí). Čujta, grmí. Nebó potrjuje vájino zvezo. Gospod soprog, blagoslovite mlada zaročenca. (Šálko in Gvôzdenka poklekneteta predenj.)

Gospod Boróvski: Iz srca rad.

Gospa Boróvska: Sprejmite tudi moj máterini blagoslov! (Zopet zagrmí.) Ne čujta v svojem zakoni druge nevihte, kakor takšno, katera sedaj slovesno izpremlja moje besede.

Gospod Boróvski: Fiat!

Jednajsti prizor.

Drágana (vsa zasopljena plane skozi srednja vrata). Prejšnji.

Drágana: Nu, mamica? Kaj to pomenja?

Gospa Boróvska: Drágana!? (Glasnó vsklikne.) Oj, prevarjeni smo!

Gvôzdenka: Jaz sem nedolžna! (Skoči k višku in steče nazaj v sôbo.)

Gospod Boróvski: Drágana in duplo.

Drágana: Huda ura se bliža, dež uže kaplje, a jaz moram iti opice lovít.

Gospa Boróvska: Ne vem, sem li živa ali mrtva.

Gospod Boróvski: Moj blagoslov je odnesel.

Drágana: O čem govorite?

Gospa Boróvska: Nesrečni netják! Zopet si naš zvodil na led.

Šálko: Mílostiva teta, blagoslovili ste me.

Gospa Boróvska: Meniš, da bodem res Gvôzdenki pustila ovòj?

Drágana: Kaj? Gvôzdenki ovòj?

Šálko: Vzemite svoj ovòj nazaj in dajte mi Gvôzdenko.

Gospa Boróvska: Gledi svoje neveste! Toda óna prosjáčica se ima pokoriti za svojo nesramnost. (Gré za Gvôzdenko.)

Šálko: Uh! uh! Strele švigajo! Hitro mi je postaviti strelovod. (Otide za teto.)

Drágana: Kaj pomenja to, očka? Jaz ne umejem ničesar?

Gospod Boróvski: Jaz tudi ne, dete moje!

Drágana: Izvedeti moram. Tačas pojdite Vi na vrt in vjemite opico; zlezla je na tisto véliko hruško sredi vrta. (Gré za Šálkom.)

Gospod Boróvski (sam): Česa si ne umisli! — Sama si opica. Če bi vsi sedeli na hruški, jaz ne mignem z mazincem za vas. (Od hipa do hipa zagrmí.) Prav prijetno grmí — in dež škropí po oknih — tako-le se brez teže sladko zaspí. — (Kima z glavo.) Dà, ako bi ne bilo spanja — izumel bi ga gotovo kakov trpinčen zakonski mož. — (Zaspí. Zavesa ostane odvdignena. Nevihta jame silnejše divjati. Kadar hudo zagrmí, se Boróvski malo strese, a takoj zopet zadremlje.)

(Zastor pade. Godba igrá primerno simfoníjo.)

Tretje dejanje.

Prvi prizor.

Gospod Boróvski (speč). Gospa Boróvska (rine) Šálka (skozi vrata Dráganine sôbe).

Gospa Boróvska: Stráni, gospodič! Tú nemaš ničesar iskati.

Šálko: Saj ne iščem ničesar. Česar sem želel, sem uže našel.

Gospa Boróvska: Kaj našel?

Šálko: Dekleta, katero ljubim jaz in ki ljubi tudi mene.

Gospa Boróvska: Neumnosti! Sè svojim novcem dobodeš lahko deklét na izbiranje.

Šálko: Péj, ljuba teta, se li próda ljubezen na lehtí, ali na funte?

Gospa Boróvska: Zapomni si nauk, potrjen po izkušnjah v življenji: Človek vse prodá.

Šálko: E, kaj še!

Gospa Boróvska: Samopridnost je koló, ki goni in giblje svet.

Šálko: Če tudi. Mora li to koló biti iz zlatá?

Gospa Boróvska: Zlató namestuje vse.

Šálko: Tudi krepóst in ljubezen?

Gospa Boróvska: Vse, vse. In če meniš, da te Gvôzdenka ljubi, kakor ti umeješ ljubezen, smem ti povedati, da si bedák. Možila bi se rada, nič družega.

Šálko: Prav tako, saj tudi jaz sedaj ne mislim na drugo.

Gospa Boróvska: Uboga je.

Šálko: Prelep cvetóč obrazek ima.

Gospa Boróvska: Antì vender znaš, da sem jo iz usmiljenja vzredila?

Šálko: Znam, saj jej vsak dan po stokrat očitate.

Gospa Boróvska: Nje oča, ta osel, je bil prav lejtenant Nemanič. Vzel je hčer družega Nemaniča, šel na vojsko in pustil mater in otroka meni v skrbi —

Šálko: Materi ste velikodušno dali prostorček v svoji rodbinski raki.

Gospa Boróvska: Sedaj je uže sedemnajst let, kar se klati po sveti. Do majorja se je popél, ljubi Bog! Čast je res draga stvar, a živeti se ne dá ob nji.

Šálko: Časih o nji človek zabi na jed in pijačo.

Gospa Boróvska: Skratka: netják, iz moke, katero si zamésil, ne bodeš jedel nigdar pogače. Gvôzdenko jutri zarano pošljem na takšen kraj, kjer je miné ljubezenske muhe, ti pak se takoj danes zarôči z Drágano, kajti sicer ima oporočka tvojega očeta — anti me umeješ? (Hoče oditi.)

Šálko: Le jedno besedo še, ljuba teta: Gvôzdenko hočete spraviti stráni?

Gospa Boróvska: To sem za trdno sklenila.

Šálko: Kam?

Gospa Boróvska: Meniš li, da bodem tebi se izpovedovala? Kakor zaljubljen vitez bi gotovo

dirjal za njo. — Ne, ne! pred Drágano poklekni. Gvôzdenka se ti skrije za vsegdar. (Otide.)

Drugi prizor.

Šálko. Boróvski (še vedno spí).

Šálko: Tako? — Mislite? — Ako Bog dá in sreča junaška, je to račun brez krčmarja. — Zatorej jutri uže? Jutri zarano? — Tú se je hitro zasúkati. Čemú bi premišljaj? Še nocej uideva z Gvôzdenko. Če jej bode le po volji — če mi bode môči jeden hip vjeti, da jej zopet razložim svojo ljubezen in pretečo nevarnost. — Kaj mi brani to takoj storiti? — Strijc? — Njega se naglo iznebodem. (Stresa ga.) Strijc! dragi strijc!

Gospod Boróvski: Nu, kaj je?

Šálko: Tréščilo je.

Gospod Boróvski: Tako?

Šálko: V našo hišo.

Gospod Boróvski: Je li strela ošini la mojo ženo?

Šálko: Ne, toda hiša gorí.

Gospod Boróvski: Hiša gorí? Treba bode, da se pomaknemo kam vun, ka-li?

Šálko: Stopnice so vse v ognji.

Gospod Boróvski: Ljubi Bog, kako si rešimo svoje ubogo življenje?

Šálko: Skočite skozi okno.

Gospod Boróvski: Jaz? — skozi okno?

Šálko: Skrajni čas je. Vam li ne udarja uže dim v nos?

Gospod Boróvski: Dà, dà, uže me peče v grli.

Šálko: Zatorej hitro, hitro!

Gospod Boróvski: Vlomim si tilnik.

Šálko: Nikakor ne. Tú doli na vrt skočite! Rúšina nij visoka in pod oknom čebríce s pomarančami Vam lahko doseže noga.

Gospod Boróvski: A če se svojo težo polomim mlada pomarančna drevesa?

Šálko: Nič ne dé. Teta menda vender višje cení svojega soproga, nego li pomarančna drevesa?

Gospod Boróvski: Čuj, netják, to se vpraša.

Šálko: Nu, pa zgoríte! Jaz hitim —

Gospod Boróvski: Ne, ne, nečem zgoréti, za zlodja ne! Zgoréti nečem! Pomozi mi vunkaj!

Šálko: Prav rad, le na ta stol se skobacajte!

Gospod Boróvski (vboga): Kobacati! Oj, skočiti mi je!

Šálko: Ne vidite li ničesar? Dim se vedno bolj gostí.

Gospod Boróvski: Dà, dà, oči me uže ščemé.

Šálko: Stegnite desno nogo skozi okno — tako — sedaj levo — a sedaj se dobro primite za obôje in spustite se počasi doli.

Gospod Boróvski (uže na pol zunaj): Kje si, netják?

Šálko: Jaz še tú pospravljam, kar je moči. Le spustite se.

Gospod Boróvski: Ali naj se?

Šálko: Plamen šviga uže skozi vrata.

Gospod Boróvski: V božje ime! (Čuje se padec.)

Šálko (gleda za njim): Pumps! Polovico pomarančnih drevés je potlačil. Smo ga uže odpravili. Skozi okno ne pride nazaj, in predno priceptá do hišnih vrát, sem jaz uže na trdem. (Hoče za Gvôzdenko.)

Tretji prizor.

Gospa Boróvska (pride skozi srednje duri). Šálko.

Gospa Boróvska: Kam greste, netják?

Šálko (na stran): Tri sto medvedov! (Glasnó).
Oj, ljuba teta, jaz iščem pomoči!

Gospa Boróvska: Pomoči? Kaj se je pripetilo?

Šálko: Strije je zblaznel.

Gospa Boróvska: Moj mož? Kako je to?

Šálko: Le pomislite, z mano bi se rad kósal v skakanji.

Gospa Boróvska: Moj mož je hotel skakati?

Šálko: Tako je. A ker sem mu pravil, da je prestar, preokoren, jame se mi smijati in me nazivlje strahopetca. In, da mi dokaže, kako mu je resnica, skoči kar po blískovo skozi okno.

Gospa Boróvska: Si li tudi ti zbolel v glavi? Kako bi neki on skakal?

Šálko: Ker mi ne verjamete, prosim, pogledite. Tam-le šepa po drevoredi, in Vaša pomarančna drevesa so vsa vničena.

Gospa Boróvska (pogleda vunkaj): Kaj? Moje pomaranče? — Gospod Boróvski! Gospod Boróvski! — Ne vidi nič, ne čuje nič. — Oj, svetla nebesa! ali nij uže bil dovolj ubog v duhi! Je li moral izgubíti še poslednjo trohico uma! (Steče stráni.)

Šálko: Tudi te sem se iznebil. Vender, počasi odhaja, kakor megla. Čas je drag. (Hoče h Gvôzdenki.)

Četrty prizor.

Selicour. Šálko.

Selicour: Pst! Gospod Dôbrič!

Šálko (na stran): Štrela nánj! (Glasnó.)

Česa želite?

Selicour: Poštni voz uže čaka.

Šálko: Veseli me. (Na stran.) Dobro mi bode služil.

Selicour: Moj Lafleur je podkupil postilijona.

Šálko: Nijste li sami šli na pošto?

Selicour: Nijsem. Čemú?

Šálko: Da se za gotovo uredi stvar.

Selicour: Moj Lafleur je pretekán človek, da mu nij vrstníka.

Šálko: A boljše bi bilo, da greste samí. Res, ljubi gospod baron, pojdite, pojdite, meni na ljubáv, kar nemudno!

Selicour: Povem Vam, da nij treba. Moj Lafleur je lisják.

Šálko (na stran): Bog hotel, da bi sedaj kolvratil tam po deveti deželi!

Selicour: Rajše bi čul, kaj misli Vaša preljubeznjiva netjákinja.

Šálko: Dà, dà, modra beseda. Veste kaj, sedaj je prilika, da se pogovorita sama.

Selicour: Kje? Kje?

Šálko: Ubogo dekletce! Znano je Vam, kako se trdosrčno ravna ž njo?

Selicour: Prav zato bi jo rad rešil.

Šálko: A tega morebiti še niste zapazili, da vsak večer krave molze, kakor poslednja kravja dekla?

Selicour: Je li mogoče? — Strašno!

Šálko: Hitite! Sedaj molze krave v hlevi in se zamudi najmenj še četrť ure. Brž, brž!

Selicour: V hlev?

Šálko: Nu, res lep sestanek. Ako v hlevi mukajo krave „mú!“, to bode prijetno zvenélo vmes, ko jej Vi razkladate svojo ljubezen.

Selicour: To je res, vender —

Šálko: Ne obotávljajte se, čas hití kar neizprosno.

Selicour: Kje je neki kravji hlev?

Šálko: Poleg golobnjáka. Nij mogoče, da bi ga zgrešili.

Selicour: A dež hudó curí.

Šálko: Se li bojite, da bi nevihta ne pogasila plamena Vaše ljubezni?

Selicour: Tega ne; vender, moj frak, moji kódrí —

Šálko: Brzo! Náte strijčev plašč. (Prinese mu vêlik plašč, ki je visel v ozadji na stoli.) Náte

še njegov s povoščenim tafetom preoblečen klobuk, ki ga ima pri vrtnarskih delih. (Potisne mu klobuk na glavo, da se zapraši štupa iz lasúlje.)

Selicour: Ojoj!

Šálko: Čemú ojoj? Prav takšen ste, kakor bandit. Stráni! stráni! (Potiska ga proti durim.)

Selicour: A zunaj se uže temí. —

Šálko: Tem boljše. Amorjeva baklja sveti tudi v kravjem hlevi. (Porine ga popolnem vunkaj.) Tako. Poslal sem tepca po aprila. Sedaj zopet lahko sôpem. Če se morebiti ne priplazi z nova tista lepa Drágana po zadnjih stopnicah semkaj. (Pogleda skozi ključanico.) Nij je. Gvôzdenka je prav sama. Pristrčno dete! Glavo podpira z rokó. Sem na moje prsi naj se nasloni! Brž na delo! (Hoče k njej.)

Peti prizor.

Drágana (skozi srednja vrata). Šálko.

Drágana: Netják Dôbrič!

Šálko (plane nazaj:): Se li vpirajo proti meni vsi peklenski duhovi?

Drágana: Najbrž iščete mene?

Šálko: Se vé, koga družega sicer?

Drágana: Da popravite svoje razžaljenje?

Šálko: Ne zamerite, draga netjákinja; ako počenjam budalosti, kdo je temu kriv?

Drágana: Vaša nespamet.

Šálko: Ne, prav Vaša modróst.

Drágana: Moja? Kako je to?

Šálko: Kdo je privedel onega prismodéta iz mesta? Kdo mi je priporočal, naj ga posnemljem?

Drágana: Jaz! A Bog hotel, da bi se ravnali po mojih sovétih.

Šálko: Tako? Preljubeznjívo! Človek, kate-rega nij sram, laziti za našo kravjo deklo —

Drágana: Kaj?!

Šálko: Laziti za njo v hlev —

Drágana: Se li Vam meša v glavi?

Šálko: Zvečer v mraki, našemljen, kakor nôčni stráž.

Drágana: Netják, menila sem, da ste le brezumnik, toda sedaj vem, da ste tudi obrekovalec.

Šálko: Hvalo Vam za brezumnika, ali obrekovalca ne sprejmem, kajti kar govorim, je istina.

Drágana: Znajte, lepi gospodič, da se naobražen, fin mož, s katerim jaz občujem in sem mu prijazna, nigdar ne sme tako spozabiti.

Šálko: A mene ubíj strela, če nij šel ravno sedaj, ogrnen sè strijčevim plaščem, v hlev k dekli.

Drágana: Ne, tega mi nij verjeti.

Šálko: Čujte, ako to nij res, še nocoj bodi stara gospá Metlica moja žena. Ali mi sedaj verjamete?

Drágana: Dokažite! Dokažite!

Šálko: Prosim, prosim. Le pojdite samí v hlev, saj ga še tam dobodete.

Drágana: Dà, resnično, če bi tako ne lilo, šla bi, da zavežem Vam opravljivi jezik.

Šálko: Náte — strijčevo marelo. (Razpne marelo.)

Drágana: Dajte jo! Toda, ako ste se zlegali —

Šálko: Ali, če je resnica?

Drágana: Potem zapodim nevrednega izdajico na vekoma izpred očij! (Otide.)

Šálko: Ha! ha! ha! Sladkemu gospodu sem pripravil tečno večerjo. Njiju skrb bodi, kako se sporazumeta. Hiteti mi je, da požanjem, kar je sejala moja prebrisanost. (Zmuza se h G v ô z d e n k i.)

Šesti prizor.

Gospa Boróvska. Gospod Boróvski (šepajoč in moker).

Gospa Boróvska: Povedite mi vender, gospod soprog, ste li res izgubili še tisto trohico možján, ki ste jih imeli?

Gospod Boróvski: Ne bilo bi čudo, srce zlato, po takšnem strahi.

Gospa Boróvska: Kateri zlodej Vas je neki zadrévil skozi okno?

Gospod Boróvski: Saj nij bilo druge pomoči, nego: skôči ali zgôri!

Gospa Bóróvska: Kje pa gorí?

Gospod Boróvski: Naša hiša.

Gospa Boróvska: Vaša glava.

Gospod Boróvski: Nij li tréščilo?

Gospa Boróvska: Vam v glavo.

Gospod Boróvski: Mendane, angelj moj—

Gospa Boróvska: Dà, Satan! Le pogledite, kako ste mi prekópícnili in postópícali moja najljubša pomarančna drevesa.

Gospod Boróvski: To je najbrž storila nevihta. — Usmilite se me! Moker sem, kakor slep mlad maček, če ga kdo vrže v vódo.

Gospa Boróvska: Kdo Vas je silil?

Gospod Boróvski: Netják Dôbrič.

Gospa: Boróvska: Kako to?

Gospod Boróvski: Ravno sem se bil name-nil, malo zadrémati, kar me strese, kakor lev, kriči, da se je hiša vnela, vprašuje, če ne vidim dima, trdi, da uže stopnice goré, prinêse stol k oknu, in zvalí me na rúšino.

Gospa Boróvska: Ti hudobni človek!

Meni pak je dejál, da ste se hoteli ž njim skušati v skakanji.

Gospod Boróvski: Jaz skakati? Srce zlato, kaj neki mislite!

Gospa Boróvska: Malopridnež! Kam je neki šel? Kje tičí?

Sedmi prizor.

Drágana. Selicour. Prejšnja.

Drágana: Pustite me! Vi ste ostuden človek!

Selicour: Samo poslušajte me —

Gospod Boróvski: Kaj pomenja to šemljenje?

Gospa Boróvska: Ste se li v plôhi izprehajali?

Drágana: Lep izprehod! Ta gospod obiskuje naše kravje dekle v hlevi.

Gospa Boróvska: Kaj? Menda vender ne —

Selicour: Bog varuj! —

Drágana: Sama sem ga zasačila.

Gospa Boróvska: Sram Vas bodi, gospod Selicour.

Drágana: Ako bi imel še kaj sramú.

Selicour: Prosim, dovolite —

Gospod Boróvski: Menim, da je ogrnil celó moj plašč?

Gospa Boróvska: V moji hiši se ima gledati na dôstojnost.

Drágana: Ne smé se nikdo staviti pôslom v zasmeh.

Gospod Boróvski: In moj klobuk ima na glavi.

Selicour: Vender, lepo Vas prosim —

Gospa Boróvska: Takšne nesnage ne trpim.

Drágana: Očitalo se bode meni, da sem Vas jaz semkaj uvêdla.

Gospod Boróvski: In morebiti so ljudje mislili, da je on Boróvski.

Selicour: Potrpite vsaj toliko, da povem tudi jaz kaj. Ves greh je zakrivil netják Dôbrič.

Gospa Boróvski: Uže zopet?

Selicour: Dejál mi je, da je šla gospica Drágana doli —

Drágana: Menda vender ne h kravam, da jih pomólze?

Selicour: Tega ne, toda — nekoliko na prósto, da se napije čistega zraka —

Drágana: V kravjem hlevi? Saj nijsem nadušljiva.

Selicour: S kratka: dam Vam svojo moško besedo! Poslal me je sam, naj grem doli, ogrnil mi plašč in povéznil klobuk na glavo — in ker mílostive gospice uže dolgo nijsem videl, da jo dobodem tam — in ker človek rad verjame v to, česar želi —

Gospa Boróvska: Za tem grmom čepí zajec.

Gospod Boróvski: Ali Vam nij ničesar pravil o strašnem požari?

Drágana: Napósled nas je pa vender morebiti zopet netják vôdil za nôs. Tudi mene je pregovoril —

Gospa Boróvska: Vidi se, kakor da bi rad spravil nas vse iz pota. Kaj veljá, jaz ga najdem. (Odpre duri.) Je uže res! (Gre noter in govori znotraj.) Pridi vunkaj, preljubeznjivi gospod netják. (Privêde Šálka za jedno uhó iz sôbe.)

Osmi prizor.

Šálko. Prejšnji.

Gospa Boróvska (še vedno za uhó ga držeč): Kako si se li drznil, šaliti se z ljudmí, katerim si spoštovanje dolžan?

Drágana (prime ga za drugo uhó, kadar

gospa Boróvska jedno spustí): Menite li, netják, da so dame igračice Vašim muham?

Gospa Boróvska: Prodáli ste meni mačka v vreči — (potegne ga na svojo stran).

Drágana (potegne ga k sêbi): Mene ste poslali v plôhi po aprila —

Gospa Boróvska: Zadušili ste v mêni malo ne vse spoštovanje do predragega mi soproga — (potegne ga na svojo stran).

Drágana (potegne ga k sêbi): Meni ste vzbudili súm o lepi nravnosti našega gosta —

Šálko (držeč se za obé ušesi): Oprostiti, gospa in gospica, kako dolgo še želiti gospodariti z mojemi úhlji?

Gospod Boróvski: Ne, netják, to je silno.

Selicour: Malo ne razposajenost.

Šálko: Kakor se kaže, so tú vsi popolnem jednacij mislij, in to čudo sem storil jaz.

Gospod Boróvski: Čemú si dejal: hiša gorí?

Šálko: Ali ne gorí? Hvalo Bogú!

Gospa Boróvska: Čemú ste me nalegali, da se je hotel moj soprog skušati z Vami v skakanji?

Šálko: Ali neče skakati? Nu, menim, da je prav tako.

Sellicour: Čemú ste rekli meni, da najdem gospico v kravjem hlevi?

Šálko: Je li nij bilo tam? Zeló žal mi je!

Drágana: Čemú ste jezikalí, da gospod Sellicour postopa za našimi kravjimi deklami?

Šálko: Ali nij storil tega? (Galantno.) Nu, gotovo ga uže vežejo druge spóne.

Drágana: Vi ste neslán človek, nevreden čestí, da bi se kdo jezil z Vami. (Otide skozi srednje duri.)

Šálko: Sluga ponižni!

Gospa Boróvska: Hudomušen dečák, kateri se je prezgodaj odtegnil leskováci. Pogubode se, ako mu kaka pametna žena skôro ne urédi možján. (Otide za Drágano.)

Šálko: Hlapec ponižni!

Sellicour: Nepremišljenec, katerega bi ostró kaznjeval, da mi tega ne brani pravica gostoljubja. (Otide za prejšnjima.)

Šálko: Sluga ponižni!

Gospod Boróvski: Dà, dà, netják, ti si prav vételnik. Namenjen sem, da te dobro oštejem —

Šálko: Ojoj!

Gospod Boróvski: Kadar se bodem malo naspál. (Koracá v svojo sôbo.)

Šálko: Sluga ponižni!

Deveti prizor.

Šálko (sam).

(Strese se :) Tako, to brême sem zopet otresel. A da Gvôzdenka neče z mano — da mi govori o hvaležnosti, dostojnosti, nravnosti — da gre rajša s teto v samostan, kakor z mano pred altar — prav za prav je to res pošteno, se vé, zelo pošteno — ali jezí me — neznansko me jezí!

Deseti prizor.

Major Boróvski. Šálko.

(V tem dejanji se stemí.)

Major: Grom in strela! Lije kakor o vesvoljnem potopi in tema je, kakor osem dnij pred stvarjenjem svetá. — Oprostite. Popotnik sem in noč in nevihta me je prignala semkaj, zavetja iskat. Menim, da sem cesto zgrešil, toda nikogar nij, da bi mi povedal, kam in kod.

Šálko: Bog Vas sprejmi, gospod. Kam ste namenjeni?

Major: V grad do necega gospoda Boróvskega.

Šálko: Tako, tako!

Major: Imam li še daleč do tija?

Šálko: Némate. Smem li vprašati, kaj imate tam opraviti?

Major: Grom in strela! Tam je moja hči. Pustil sem jo še v povójih in je nijsem videl šestnajst let.

Šálko: A vender nijste Vi gospod major Boróvski?

Major: Prav ste pogodili.

Šálko: Izvrstno. Vesel sem, ker mi je moči Vam povedati, da poznam Vašo gospico hčer.

Major (začuden): Res?

Šálko: Preljubeznjivo dekle je, lepo, ponižno, pošteno.

Major: Za Boga, to čujem z veseljem.

Šálko: Tudi najdete tamkaj še necega mladega netjaka Dôbriča. To Vam je živ, vljuden človek, kakor malokateri.

Major: Pravilo se mi je o njem, da je zeló razposajen.

Šálko: Hudobni jezici.

Major: Da je ves izprijen —

Šálko: To je golo obrekovanje.

Major: Veselí me. Vender, kje sem sedaj?

Šálko: Vi ste v gradščini — samó pol ure oddaljeni od Boróvskega.

Major: In gospodar?

Šálko: Gospod Trebušnik. Vem, da poznate rodovino?

Major: Ne, popolnem neznana mi je.

Šálko: Oj, rodovina Trebušnikov je zelo razširjena in znana.

Major: Ne dvomim. Vi ste najbrž sin te rodovine?

Šálko: Na uslugo!

Major: Pasja noga! gospodič Trebušnik. Vi mi lehkó storite veliko ljubáv.

Šálko: Z največjim veseljem.

Major: Moj konj je opéšal. Bi mi li ne hteli posoditi kake kljuse iz svojega hleva, da še nocoj pojašem do Boróvskih?

Šálko: Danes mi nij moči.

Major: Zakaj ne?

Šálko: Naš kočijaž se žéni.

Major: Nu, potem ga nečem motiti. A hlapec —

Šálko: Zlomil si je nogo.

Major: Grom in strela! To je nespametno. Če je tako, nij druge pomoči, nego, da prosim prenočišča.

Šálko: Moji stariši Vas z veseljem sprejmó. Brž jih pozóvem. Samo nekaj Vam takoj povem: Moj oča in gospod Boróvski, Vaš brat, živita uže leto in dan v velicem sovraštvi.

Maj or: Zakaj?

Šálko: Zaradi ničesa. Obá sta bila v mesti na veselici, kamor je bila prišla tudi neka lepa grofica Grlica. Vaš gospod brat in moj oča sta se prepirala, kdo prvi pleše s to gospó. Sama si izbêre gospoda Boróvskega. Mojega očeta je to razjarilo, in tačas se je porodilo sovraštvo mej obema, katero gotovo poneseta obá sabo na óni svet.

Maj or: Grom in strela! Moj brat je tepec. Tudi nijsem nigdar čul, da bi se tako brigal za prvaštvo na plesih.

Šálko: Prav kakor moj oča.

Maj or: Porédil se je neki zeló.

Šálko: Prav kakor moj oča.

Maj or: Šiba nánja! Potem naj se ne brigata za ples.

Šálko: Lepa grofica je vnela ves razpor.

Maj or: Čudna rodovina, te Grlice.

Šálko: Sovraštvo mojega očeta je tako silno, da ga uže samó ime Boróvskega spravi v jezo.

Maj or: Grom in strela! saj je vender pošteno ime.

Šálko: Vi ne verjamete, koliko je meni trpeti zaradi te očetove slabosti. A spoštujem ga, ker je oča moj —

Major: Prav, gospodič.

Šálko: Zategadelj Vas prosim, dovolite, naj Vas naznanim svojim starišem z drugim imenom, da se ne storí po nepotrebnem greh proti gostoljubju.

Major: Zlódej, čudne stvari želite. Svojega poštenega imena še nijsem nigdar tajil.

Šálko: Samó nocoj, da se ógnemo nezgodi. Jutri Vas izpremim sam do Boróvskih. Sedaj grem po stáriše. A da se v tem ne dolgočosite, pozovem svojo sestro, kateri se je tudi dalo imé Gvôzdenka, kakor Vaši hčeri. (Záse, idoč proti sôbi Gvôzdenkni.) Ugodna prilika, da malo trdosrčnico nekoliko kaznjevam. (Odpri duri.) Ljuba Gvôzdenka, draga Gvôzdenka, za jeden hip!

Jednajsti prizor.

Šálko in major. Poznejše Gvôzdenka.

Šálko: Prišel je k nam gost, gospod major Grlica.

Major: Kako? Kaj?

Šálko: Jaz grem po svoje ljudi. V tem, prosim, kratkočosite Vi tujega gospoda.

Major (na stran): Grom in strela! slabo sem nalêtel!

Šálko (potégne Gvôzdenko na stran): Mislite si, prisrčna netjákinja, ravnokar mi je povedal, da ga je teta izbrala Vam za soproga.

Gvôzdenka (zeló vstrašena): Meni za soproga?

Šálko: Nocoj ima biti zaroka, jutri poroka, in pojutrišnjem Vas odvêde v svojo garnizijo. (Otide.)

Dvanajsti prizor.

Gvôzdenka in major.

Gvôzdenka (na stran): Ljubi Bog, kaj sem čula!

Major: Tako preplašeni ste, gospica. Hudó bi mi bilo, če zaradi mene.

Gvôzdenka (prisiljeno prijaznjívo): Ne, gospod major — vesela sem! — (Na stran.) Hudobnež se le šali z mano.

Major: Poznate li Vi Gvôzdenko Boróvsko?

Gvôzdenka (nasmihač se): Če jo poznam?

Major: Meni je dekle zeló pri srci.

Gvôzdenka (še preplašenejša): Res?

Major: Grom in strela! tako jo ljubim, kakor svoje življenje.

Gvôzdenka (na stran): Ojoj! netják je govoril resnico.

Major: Odkritosrčno Vam povem, moj namen je, da jo od tukaj odvêdem.

Gvôzdenka: Toda — ali znate — bode li tudi rada šla z Vami?

Major: Némam strahú.

Gvôzdenka: Če bi imela uže morebiti koga družega v mislih —

Major: Nič ne dé. Ljubezni do mene to ne bode manjšalo.

Gvôzdenka: Povem Vam, gospod, Vi bi pehnili ubogo dekle v nesrečo.

Major: E, kaj še! To jaz boljše vem.

Gvôzdenka (na stran): Brž se mi je tú odločiti. (Glasnó): Gospod major, meni se vidite vrl mož.

Major: Sluga ponižni! Vsa vojska govori takisto.

Gvôzdenka: Dovolite mi zatorej, da Vam kar brez ovinkov povém: jaz ne morem biti Vaša žena!

Major (iznenadejan): Kaj?

Gvôzdenka: Moje srce nij več prostó.

Major: Grom in strela! Kaj to mene briga?

Gvôzdenka: Karkoli Vam je tudi pisala teta moja, jaz ne vem ničesar.

Major: Kako mi je to umeti?

Gvôzdenka: Nij mogoče, da bi prisilili ubogo dekle, naj Vam bode žena.

Major: Kaj zlódjá? — Gospica — hm! — (Na stran.) Brat naj bi mi bil vender povedal, da je njega sestra na možjáníh bolna.

Trinajsti prizor.

Gospod Boróvski. Prejšnja.

Gospod Boróvski: Vaš sluga, gospod, Bog Vas sprejmi!

Major: Imam li čast, govoriti s hišnim gospodarjem?

Gospod Boróvski (globoko vzdihne): Hišni gospodar? — Se vé, to sem.

Major: Ne zamerite! Noč, nevihta —

Gospod Boróvski: Uže dobro. Le domači bodite! Pri meni se izvrstno spí. Moje postelje slujejo po vsi deželi.

Major: Vaš gostoljubni sprejem res dobro dé mojemu srcu, in zeló hvaležen sem Vam. V znamenje svoje hvaležnosti hočem poskusiti, da Vas zopet sprijaznim z možem, kateri je meni drag, in kateri, kakor sem čul, si je po nesreči nakopal Vaše sovraštvo.

Gospod Boróvski: Ne umejem Vas.

Major: Odkritosrčno govoriti je moja navada. Vi sovražite gospoda Boróvskega.

Gospod Boróvski: Koga?

Major: Gospoda Filipa Roberta Boróvskega.

Gospod Boróvski: Njega bi sovražil?

Major: Vse vem. Dovolite, Vam povedati, da je vzrok Vašemu sovraštvu zeló neznaten.

Gospod Boróvski: He! he! he! čemú bi ga neki sovražil?

Major: E, z grofico Grlico ste hoteli prvi plesati.

Gospod Boróvski: Jaz? plesati? Povedi, Gvôzdenka, kaj meniš ti?

Major: Grofica si je izbrala gospoda Boróvskega.

Gospod Boróvski: Mene si je izbrala?

Major (živahno): Ne Vas, nego gospoda Boróvskega.

Gospod Boróvski: Čuj, Gvôzdenka!

Major: Mož Vaše starosti — oprostite — bi ne smel biti tako sovražen. S tem sicer nikakor ne zagovarjam gospoda Boróvskega, kajti poznam ga dobro, dasi ga uže nijsem vídel šest-najst let.

Gospod Boróvski: Dobro ga poznate?
He! he! he!

Major: Grom in strela! Če ga poznam?
Časih je malo prismuknen, to je res, a sicer do-
bra duša, katera niti otroku ne reče žale besede.

Gospod Boróvski: Kaj? Prismuknen
sem? V moji hiši se drznete imenovati me pri-
smuknenca?

Major: Kdo zlódba je imel v mislih Vas?

Gospod Boróvski: Prismuknenec? Čujte
nu! Prismuknenec? Tega ne trpim po nobeni
ceni!

Major: Veselí me, da se potezate zánj.

Gospod Boróvski: Jaz se potezam zánj?
He! he! he! (Potegne Gvôzdenko k sêbi.) Kaj
meniš, Gvôzdenka? Meni se zdí, da néma zdra-
vega uma.

Gvôzdenka: Jaz menim tudi takisto.

Major (na stran): Raca na vódi! ne znam,
kaj bi si mislil o teh ljudéh? Človek lehkó sodi,
da se se je vsem zmešalo v glavi?

Gospod Boróvski: Ubogi mož, usmiljenje
mi je imeti ž njim. (Glasnó.) Pojdite z mano,
gospod, večerja je pripravljena, in če Vam je drago,
izpíjva na zdravje gospodu Boróvskemu ko-
zárec vina.

Major: Iz srca rad! Pereat grofica Grlica!
 Gospod Boróvski: Pereat! Kdo pa je ta grofica Grlica?

Major: Je li ne poznate?

Gospod Boróvski: Vse svoje žive dni še nijsem čul besede o nji.

Major: Jaz je tudi ne poznam. (Na stran.) Glavo stavim, da je prismuknen.

Gospod Boróvski (ko odhaje, Gvôzdenki): Dà, dà, resnično je bolan v glavi.

Major (ko odhaje): Zašel sem v bláznico.

Gospod Boróvski: Prosim, le stopite noter! (Oba otideta.)

Gvôzdenka: In temu prismodétu me je teta obljubila! (Otide z ónima.)

Četrto dejanje.

Prvi prizor.

Šálko (sam), potem Lafleur.

Šálko (se strese): Ho! ho! zopet so me imeli v pasti! Žal, da se je major tako hitro izdal, to bi še bilo smehú brez konca in kraja. — A kje je bil Selicour? Njemu ne prizanesem! — Zaklel sem se, da ga osmešim, in poštenják

ostaje mož beseda. (Pozóve v sprednjo sôbo.) Hoj, Lafleur, pridi semkaj!

Lafleur (prihaja).

Šálko: Kje je tvoj gospodar?

Lafleur: Čemerén je bil in šel h gospodu župniku.

Šálko: K župniku? Kaj počne pri njem?

Lafleur: Tarokujeta.

Šálko: Pojdi pónj, toda hitro. O važnih stvaréh imava govoriti.

Lafleur (otide).

Šálko (sam): Pošta ne bodi za šalo naročena. — A če mi ne upa? — Zameriti bi mu ne smel, kajti znane so mu uže nekatere poskušnje moje nagajivosti. — Stoj! pri sêbi imam še pismo Gvôzdenkno do očeta, katero mi je dala zjutraj. — Adrese néma — ako vsebina — (Hitro pregleda pismo.) Izvrstno! Vsebina je res dvoumna, kakor, da sva se zmenila. — Uže čujem, da skače po stopnicah. Le pridi, le pridi!

Drugi prizor.

Selicour. Šálko.

Selicour: Kaj izvolite?

Šálko: Dobra poročila o ljubeznjivi netjákinji Gvôzdenki.

Selicour: Me li hočete zopet zvôditi na led?

Šálko: Bog váruj!

Selicour: Kravjega hleva Vam ne pozabim.

Šálko: Sem li jaz kriv, da je Gvôzdenko nevihta zadržala?

Selicour: Slepárstvo.

Šálko: Poslušajte me in spoznali bodete moje pošteno srce.

Selicour: Nu, kaj je?

Šálko: Po vsi sili hoté Gvôzdenko omožiti.

Selicour: Nova pravljica.

Šálko: Zlódej! ženin je uže v hiši.

Selicour: Kje? Kdo?

Šálko: Neizrečno dolgočasen človek, nekov major Grlica, ki ne umeje govoriti, nego, kako je sekal nosóve in ušesa.

Selicour: Kje pa je?

Šálko: V obédnici. Da nijste z župnikom tarokovali, kdo zna, bi li še živel.

Selicour (prestrašen): Kako? Zakaj?

Šálko: Povem Vam, mož je srdit, kakor Samsonov lev, in če ga pogledate, menite videti Matuzalema v dragonski uniformi.

Selicour: Kaj ga je tako naglo semkaj privétralo?

Šálko: Teta je pisala pónj, da se iznebode Gvôzdenke.

Selicour: A kaj pravi Gvôzdenka?

Šálko: Vsa zbegana je. Rada bi ušla z Vami, čim brže, tem rajša.

Selicour: Ako bi smel kdo Vam verjeti!

Šálko: Tomaž neverni! Náte, le berite to pismo Gvôzdenkno. Mi bodete li sedaj verjeli?

Selicour: Pismo náme?

Šálko: Berite, berite!

Selicour (bere): „Rešite me, tú mi nij ostati. Najsrčnejša ljubezen Vam bode plačilo. Ako treba, trpeti hočem z Vami glad in bedo, samó stráni, stráni od tukaj, kar najprej mogoče. Moj netják Dôbrič Vam vročí to pismo. On je moj pravi prijatelj, in ž njim se lahko o vsem poménita. Vaša do smrti zvesta hči Gvôzdenka.“

— Hči? Čemú hči?

Šálko: Le pogledite, strah jej je zmedel ves um, zatorej se podvizajte —

Selicour: Dà, rešiti hočem ljubo, prizrčno dekletce.

Šálko: Je li uže pošta naročena?

Selicour: To se zgodí v naglici.

Šálko: Potem pridete o polnoči semkaj?

Selicour (osupnen): O polnoči? Semkaj v to dvorano?

Šálko: Se vé, ker tú je Gvôzdenkna spalnica.

Selicour: I — nu — strah bi me ravno ne bilo — a ta župnik mi je natvézel stvarí —

Šálko: Kakšne stvarí?

Selicour: Tú v gradščini neki nij prav varno.

Šálko: Babje vraže.

Selicour: Izlasti v tej dvorani se često prikazuje bela podoba, baje prábabica Vaše rodovine —

Šálko: Prav pravite, teta mi je časih tudi pripovedovala o tem.

Selicour: Izpovem se Vam o svoji slabosti: živih ljudij se ne bojim, naj bi jih bilo pet — šest — ali duhovi —

Šálko (na stran): Dobro, to porabimo. (Glasnó.) Res je, z duhovi se nij šaliti. Razséči ga na dvoje in zdajci se ti prikaže zopet cel, kakor živo srebro. Znajte, jaz sem dobrodušen človek, in jaz Vam privêdem Gvôzdenko.

Selicour: Bi li hoteli?

Šálko: Mene se bode prábabica uže bala, saj sem nje krví. Ob dvanajstih me le čakajte s poštnim vozom pri vrtnih vratih.

Selicour: Vse storim.

Šálko: Vi ostanite nekoliko oddaljeni na

svojem konji, in kadar čujete, da se nekdo vzdigne v voz, izpodbodite konja in jašite v božjem imeni naprej.

Šelicour: Tudi to storim.

Šálko: Kočijažu zabičite, da vozi v kolopi za Vami.

Šelicour: Navzgor in nizdolu.

Šálko: Hajdi, brž vse uredite!

Šelicour: V desetih minutah. (Otide.)

Šálko (sam): Ha! ha! ha! Napeljana je stvar prav dobro. A sedaj ti, slučaj, ki si duša vsemu stvarstvu, porabi nit po svoje!

Tretji prizor.

Gospa Boróvska. Šálko.

Gospa Boróvska: Netják, zopet si počenjal prave neumnosti.

Šálko: To ste mi uže stokrat pravili pri kosili.

Gospa Boróvska: Obá svoja stara strijca si naščuval družega proti družemu —

Šálko: Saj se vender nijsta dela iz kože!

Gospa Boróvska: Mešetar si bil mej očetom in hčerjo —

Šálko: Saj se nijsta vzela!

Gospa Boróvska: Povedi mi po pravici, kedaj te sreča pamet?

Šálko: Oj, milostiva teta, da bi Vi vedeli, kako sem se jaz premenil pred nekaterimi hipi —

Gospa Boróvska: Ti? To bi bilo čudo.

Šálko: Dà, čudo tudi je. Ne vidite li, kako se tresem, kako sem bled?

Gospa Boróvska: Kaj se ti je pripetilo?

Šálko: Sédel sem bil tú-le v strijčev namlanjač in zadrémal. Kar se mi prikaže v snù naša prábabica, o kateri ste mi uže nekolikokrat pripovedovali. Hudó me je pogledala, ter me karala, zakaj nijsem uže vzel Drágane —

Gospa Boróvska: Vidiš, netják, celó duhovi —

Šálko: Nigdar nijsem verjel, da so. Tudi v snù sem jo hotel zaničevati, a zdajci izpregovorí z votlim, strašnim glasom: Šálko Dôbrič! Povabim te, da prideš o polnoči v to dvorano, potem se ti prikažem bedeča, in ako še pôtlej ne vbogaš, bode ti gorje! gorje! gorje!

Gospa Boróvska: Dalje!

Šálko: Ko je izgovorila poslednjič „gorje!“ vzbudil sem se, tresoč se po vsem telesi.

Gospa Boróvska: A kaj si sklenil?

Šálko: Sovétujte mi, ljuba teta!

Gospa Boróvska (na stran): To nam

vtegne dobro služiti. (Glasnó.) Mislimo, ljubi moj netják, da si tako srčán in prideš semkaj, in prábabica se ti res prikaže, ter ponavlja svoje sva-rílo; kaj bi ti storil?

Šálko: Vas prosil, napraviti jutri svatbo.

Gospa Boróvska: Ali resnično tako misliš?

Šálko: Oj, ker sem ravno prej se pogovarjal z duhom, ne ljubi se mi šaliti.

Gospa Boróvska (na stran): Le počakaj, dečko, prábabica se ti prikaže!

Šálko (na stran): Uže pleše vkrog zádrge.

Gospa Boróvska: Povedi mi, kako je bila oblečena?

Šálko: Dolga, bela podoba, skôraj kakor nuna.

Gospa Boróvska: Prav praviš, takisto jo tudi popisujejo. — Sedaj, netják, je uže pol dvanajstih, tudi več. Vsi pojdejo spat in jaz sem preboječa, zato ne ostanem tú ni jeden hip dlje. Toda ne boj se! Če se ti prikaže duh, ne stori ti žalega. Jaz grem, da zlezem v posteljo, ter se odenem črez glavo. (Otide v svojo sôbo.)

Šálko (sam): Umejem, milostiva teta. Prej bi morali vstajati, ako hočete prekaniti mene. — Le potrpi, jaz te izplačam!

Četrty prizor.

Drágana. Šálko.

Drágana (zeha, z lučjo v rôci): Prav tega je bilo še treba, da pride kakov dolgočasen strije in nam razklada svoje junaštvo, dôkler vsi ne pozaspímo. (Šálku.) Lehko noč, hudobnež! (Hoče iti v svojo sôbo.)

Šálko: Prelepa Drágana, postojte še nekoliko!

Drágana: Čemú? Spanec me uže premaguje.

Šálko: Uže pol ure tukaj prežim na Vas.

Drágana: Česa želite od mene?

Šálko: Nekaj mi leži na srci.

Drágana: Najbrž zopet kakšno slepárstvo.

Šálko: Katero dovršim z Vašo pomočjo.

Drágana: Z mojo? Motite se.

Šálko: Kaj velja. Antì vender znate, da Vas moram vzeti?

Drágana: Morate? Zeló galantno —

Šálko: Tudi hočem.

Drágana: Res? Od kedaj tako mislite?

Šálko: Oj, jaz sem vedno hotel, a ne tako, kakor teta po stari svoji šegi. Da bi praznično opravljen šel snubit svojo nevesto, da bi mi jo oča in mati obljubila, da bi praznoval zaroko v navzočnosti vse rodovine in napósled pobožno ne-

vesto, krasno oblečeno, vêdel pred altar, kjer bi mej jokom vseh starih têt jecajoč izrekla svoj „dà“ — čujte, ljuba netjâkinja, za to jaz nijsem stvarjen, tudi je sedaj ta običaj uže zastarêl.

Drágana: Nu, kako bi pa Vi radi?

Šálko: Jaz bi kar pobegnîl z nevesto, ter se brž dal poročiti ž njo. To bi bilo veselje! Tako človek radosten skoči v zakon, in če je Vam po volji —

Drágana: Ste li zblazneli? Čemú je tega treba, ker lahko prav složno z dovoljenjem starîšev —

Šálko: Ravno to mi preseda. Šálko Dôbrič, najživejši mladec deset milj vkrog, naj bi se poročil, kakor star vladin sovétnik! Ne, tega greha ne storim, rajše ostanem samec do smrti.

Drágana: Čuden človek ste. A kakšen je Vaš črtež?

Šálko: Zeló préprost. Za vrtnim zidom stoji poštni voz. Vi se opolnoči splazite iz svoje sôbe, jaz Vas vzdvignem v voz in hajdi! se odpeljemo stráni. Vso noč vozarimo po gozdi, to je romantično, a drugo jutro se nekoliko milj od tú poročiva, potem se zvečer zmagonosno vrneva domov, ter se smejeva teti in vsem nje svatbenim pripravam.

Drágana: To ne more biti.

Šálko: Tako? Žal mi je, pôtlej se podêre ves načrt.

Drágana (zasmehljivo): Mislite li, da bode meni hudó?

Šálko: Nu, menil sem, brdák dečko, kateri ima pol milijona —

Drágana: Ki slednji dan zvrši pol milijona neumnih dejanj —

Šálko: Katerega bi Vaše vodstvo skôro premenilo v krotko jagnje —

Drágana: Ko bi smela verjeti —

Šálko: Zaklinjam se Vam na vse bogove in polbogove!

Drágana: Nu, premisliti hočem ta smešni predlog. Lehko noč!

Šálko: Premisliti? Bog váruj! Premislek bi vse pokvaril, da bi ne bila stvar „pikantna“. Ena, dve, tri, brž, brž, brž, kar takoj!

Drágana: Se Vam li po glavi blodi?

Šálko: Poštni voz uže čaka za vrtnim zidom.

Drágana: Ste li besni?

Šálko: Prelepa, preljubeznjiva netjákinja, nikar se ne obotavljajte! To Vam bode prijetna ekspedicija. V nekolikih urah bodeva zakonska dvójica in se lahko smejeva vse življenje.

Drágana: Ali Vam je resnica?

Šálko: Kar koprnim, da bi Vas vzdvignil
v voz.

Drágana: Je li voz uže res tukaj?

Šálko: Iz svojega okna ga lahko vidite.

Drágana (na stran): Stvar bi se tem na-
činom res najhitrejši izvršila.

Šálko (na stran): Je uže prišla za vádo.

Drágana (glasnó): Ali sedaj še nihče ne
spí, pôsli nas lahko vidijo.

Šálko: Nič ne skrbite. Vas je li rado strah?

Drágana: Smešno vprašanje! ha! ha! ha!
Strah?

Šálko: Tem boljše. Saj znate, kaj se pri-
poveduje, da namreč straši v tej hiši?

Drágana: Neumnost.

Šálko: Prikazuje se neka bela žena?

Drágana: Otročje pravljice.

Šálko: Se vé, se vé. A to nama bode v
korist. Kadar kládivo polnoči odbrenčí, ogrnite
svojo ruho in stopajte počasi skozi vrt, tako Vas
ne zadržuje nikdo.

Drágana: Smešna misel. Ali kje najdem
Vas?

Šálko: Na vrti poleg kipa Apólovega.

Drágana: Dobro, izpolniti hočem Vašo željo,
toda s to pogodbo, da v bodoče ne bode te imeli
druge volje, kakor mojo.

Šálko: To je res.

Drágana: Je li uže pozno?

Šálko: Polnoč je blizu.

Drágana: Le pripravljene bodite! Kadar otide Gvôzdenka v svojo sôbo, vržem ruho čez glavo in se prikažem. (Otide.)

Šálko (sam): To bode smehú! Sedaj le mirno počakajmo. Toda kje? Tukaj bi mi bilo najljubše. — Nekdo gré — ne obotavljajmo se! (Zleze pod mizo.)

Peti prizor.

Gvôzdenka, Boróvski in major. Šálko.

Gospod Boróvski (odkazujoč majorju sôbo): Tukaj brate, je tvoja spalnica. Sedaj bodi za nocoj dovolj! — To je bil vroč dan! — Jutri popoldne ob treh me vzbúdi, prej ne, čuješ, Gvôzdenka? — Lehko noč, brate!

Major: Lehko noč, zaspani pòlh!

Gospod Boróvski: Bog hotel, da bi smel spati, kakor pòlh! Spal bi devet let skupaj, da bi se izpočil. (Otide v svojo sôbo.)

Šesti prizor.

Gvôzdenka. Major. Šálko (skrit).

Gvôzdenka: Ljubi, dragi oče! kako vesela sem, da Vas morem objeti — še vedno se mi zdí, kakor bi se mi sanjalo.

Major: Grom in strela! Porastlo si, dekle, in lep obrazek imaš.

Gvôzdenka: Dobra sem bila in poštena vsak čas.

Major: Dobra, to je res, brez tvoje otroške pomoči bi jaz bil pogostoma trpel glad.

Gvôzdenka: Kako to, dragi oče?

Major: Povedi mi vender, kje dobivaš toliko novcev?

Gvôzdenka: Kakšnih novcev?

Major: Nu, poslednja tri leta si mi vender pošiljala znamenite vsote.

Gvôzdenka: Jaz?

Major: Moj brat néma novcev v rôci in moja svakinja ne sluje po radodarnosti.

Gvôzdenka: Jaz Vas ne umejem.

Major: Grom in strela! Vem, ti tajiš iz nežnočutnosti.

Gvôzdenka: Nij res —

Major: Uže dobro, jutri se pogovarjava dalje. Sedaj grem spat. Ljubó mi je, da mi oni raz-

posajenec nocoj nij več prišel pred oči. Šent in plent, polomil bi mu bil vsa rebra!

Gvôzdenka: Če pozabi človek njegove razposajenosti, ne dobite boljše duše pod solncem.

Major: Dvomim. Šala, ki jo je danes uganjal z mano —

Gvôzdenka: Tacih brezumnostij zvrši vsak sleharni dan po mnogo, a popravi jih tudi vsak sleharni dan z blazimi deli.

Major: Bog daj, da je tako!

Gvôzdenka: Vsa vas ga pozná dobrotnika. Tudi jaz se mu imam zahvaliti za nekatere vesele ure. Med nama ostani, dragi oče, meni se zdí, da me ljubi — in jaz — sem mu itak dobra iz vsega srca.

Major: Res?

Gvôzdenka: Kakor sodim, bi me rad vzel za ženó, in jaz — bi srečna bila ž njim.

Major: S tem véternikom?

Gvôzdenka: Oj, meni je znano njega srcé.

Major: Nu, tudi jaz bi rad ga poznal. Vender, danes ne želim ničesar, kakor pokoja v toliko hvaljeni Vaši postelji. Spankaj sladko, dete moje! (Poljubi jo na čelo.) Čutim, da bodem dobro počíval. (Otide v svojo sôbo.)

Gvôzdenka (vgaša luči po sôbi): Spala ne verjamem, da bi — ali bedeča se bodem zibala

v prijetnem snù. — Šálko! Šálko! ne smem ti pokazati, kako prizrčno te ljubim! (Otide v svojo sôbo.)

Sedmi prizor.

Šálko (sam, pokaže samo glavo izpod pogrnene mize).

Ali me resnično ljubiš ti? Po sedaj hočem biti drug človek, sicer naj me ubije grom! — Nikacih neumnostij ne bodem počenjaj v bodoče, razven vsak teden po jedenkrat. — Čuj! kládivo bije polnoč. (Čujejo se udarci.) Sedaj je čas duhov. — Dobro, da je Gvôzdenka pogasila luči, v mesečnem sviti se prikaže vse še strašnejše. — Zdí se mi, da nekdo drsa gori. (Pomakne se nekoliko nazaj.)

Osmi prizor.

Gospa Boróvska. Drágana. Šálko.

Gospa Boróvska (zavita v dolgo belo halo z visečimi rokali, na glavi imejoča široko, starošegno čépicico z ovójem).

Drágana (iz nasprotne sôbe stopajoča, ogrnena z ruho).

Gospa Boróvska (stopajoča iz svoje sôbe, tiho): Še sedaj ga nij.

Drágana (takisto): Neljub izprehod. Kako se je truditi za bogatega moža! (Obé si prideti počasi naproti, in ko se vgladati, silno zakričiti. Drágana vrže stráni ruho, a gospá Boróvska halo in óépico, potem zbežiti vsaka v svojo sôbo.)

Šálko (zleze na pol izpod mize, podprè si kolké z obema rokama in se smeje, da onemore. Napósled pri-
leze ves vunkaj in vstane): Oho, ljubeznjiva gospá in gospica, menim, da vaju je minilo veselje še strašiti, ká-li? — He, na bojišči je ostalo nekoliko rečij! Dobil sem ruho deviške svoje netjákinje in — halo svoje tete — in — nje óépico, v kateri je plesala, ko so gospodarili Francozi pri nas! Ali to še nij vse. Obé sti pobegnili. Kdo se odpelje sedaj z junakom Selicourjem? — Zlódej, obljubil sem mu preskrbeti Dulcinejo — kaj mi je storiti?

Deveti prizor.

Gospod Boróvski (v komični nôčni obleki, sè svetilnico v rôci, pride iz svoje sôbe). Šálko.

Gospod Boróvski: Kaj kolovrátite tukaj? Niti po noči néma človek pokoja, da bi se odpočil.

Šálko (na stran): Prav kakor nalašč si prišel.

Gospod Boróvski: Kako, da še do sedaj čuješ?

Šálko: Oj, ljubi strijc, zasledil sem strašno zaroto.

Gospod Boróvski: Strašno ali ne strašno, meni dajte pokoj, da spim, umejete?

Šálko: Tudi, ako Vam preti nevarnost, da izgubodete najdražji biser?

Gospod Boróvski: Najdražji biser moj je pôkoj.

Šálko: A teta? Ljubljena soproga?

Gospod Boróvski: Dà, dà, ona je tudi biser. Jo je li zadéla káp?

Šálko: Še hujše zlò.

Gospod Boróvski: Je li mrtva? Bog jo pozóvi v nebeško veselje!

Šálko: Hujše je, kakor da je mrtva. Uhitati Vam jo želé.

Gospod Boróvski: Uhitati? E, ljubi moj netják, o tem govoriva jutri. (Hoče oditi.)

Šálko: Jutri bode uže prepôzno.

Gospod Boróvski: Verjemi, ljubi netják, kdor jo odvêde, ne bode je dolgo imel.

Šálko: To je res. Teta je nekako moškega duhá, védela si bode pomagati.

Gospod Boróvski: Dà, dà, pomaga si, zatorej lahko noč!

Šálko: Vender kaj poreče, da nje soprog
nij storil ničesa o nje rešitvi?

Gospod Boróvski: Nu, se vé, godrnjala
bode.

Šálko: Če bi godrnjanje bilo dovolj. A jaz
se bojim, da Vam potem ne dovoli mesec dnij
zatisniti očesa.

Gospod Boróvski: Kaj praviš? To bi
me umóriło.

Šálko: Nikakor ne. Ako ljubeznjivo skrbeči
žrtvujete jedno uro —

Gospod Boróvski: Prav praviš, ljubeznjiv
hočem biti.

Šálko: Potem bodete lahko dolgo počivali
brez vsacega motenja.

Gospod Boróvski: Smem li upati? Nu,
storiti hočem kaj, samo povédi, kdo jo hoče ob-
iskati?

Šálko: Izdájica Selicour, kateri s tem
grdo vračuje Vaše gostoljubje.

Gospod Boróvski: Kaj, Selicour? E,
e, kako različne okuse imajo ljudje. Sta li uže
pobegnila?

Šálko: Še ne, ali skôro mislita. On je pri
nji v spalnici.

Gospod Boróvski: Uj, tega pa ne smem
trpeti. Kako bi neki šel noter?

Šálko: Pazite náse. Pri sebi ima šest čvrstih najetih banditov.

Gospod Boróvski: Pozval bodem svojih ljudj.

Šálko: Te je hudobnež vse napojil, da spé, kakor tnála. Nijste li čuli, kako je teta kričála?

Gospod Boróvski: Dà, dà, kričála je, da mi je kar zvenélo po ušesih.

Šálko: Sedaj je vmólknila. Najbrž so jo povezali in jej zamašili usta.

Gospod Boróvski: Zamašili usta, da ne more govoriti? Uboga žena, to jej gotovo nij po volji.

Šálko: Le brž Vam bodi skrb, da zaprečite namerjano zločinstvo.

Gospod Boróvski: Dà, ali kaj imam jaz storiti?

Šálko: Sè silo, se vé, ničesar. Toda jaz vem pomoč. Selicourjev voz stoji za vrtnim zidom. Pojdite hitro doli in sédite v voz. Kadar potem pride lopov sè svojim plenom in vgloda razžaljenega soproga, vmólknil bode od strahú in sramú.

Gospod Boróvski: Mislite? Je li to gotovo?

Šálko: Prav gotovo. Teta se bode jedino

Vam zahvalila za rešenje in v bodoče skrbéla za Vaš pôkoj.

Gospod Boróvski: Ali mi potem tudi ne bode treba goniti kokošij iz vrta?

Šálko: Vse kokóši se jutri podavijo, da se praznuje srečna rešitev s pojedino.

Gospod Boróvski: Tudi purán?

Šálko: Tudi.

Gospod Boróvski: Oj, da bi smel verjeti.

Šálko: Le hitro naprej!

Gospod Boróvski: A noč je hladna — jaz sem slabo oblečen, prehladil bi se.

Šálko: Počakajte. Gledite, nekatere teh stvari nam vtegnejo rabiti. Pred vsem ta hala. Tenko platno dobro greje. (Obleče ga v halo.)

Gospod Boróvski: A glava?

Šálko: Náte še čépicó z ovójem. Ovòj je dober ščit proti nezdravi megli. (Dene mu čépicó na glavo.) Dobro. Sedaj Vas izpremim sam in ne grem prej od Vas, dôkler niste v vôzi. (Odvéde ga stráni.)

Gospod Boróvski: Preljubi netják! če bodele le skôro prišli, sicer v vôzi zaspim.

Peto dejanje.

(Jutro.)

Prvi prizor.

Šálko (prileze noter).

Še nikogar nij? — Radoveden sem, kákov vpliv bodo imeli dogodki minole noči. — Moja neverna netjákinja, katera se ne bojí duhov, je vender dosta kričála. Najbrž sedaj še spí, in morebiti bi lahko govoril z Gvôzdenko, kajti ona pôje vsako sleharno jutro svojo pesen. (Sluša pri vratih Gvôzdenkne sôbe.) Saj sem vedel, da pôje ta ptičica. — Ko bi smel človek noter k nji? — Ojoj, zmotil sem se, le milostiva teta kašlja!

Drugi prizor.

Gospa Boróvska. Šálko.

Gospa Boróvska (pride strahoma iz svoje sôbe): Oj, ljubi netják, si ti tukaj? To me veselí.

Šálko: Dobro jutro, ljuba teta. Kakor se vidi, niste dobro spali?

Gospa Boróvska (bojazljivo): Še zamižala nijsem.

Šálko: Tudi jaz nijsem zatisnil očesa.

Gospa Boróvska: Kako? Zakaj?

Šálko: Naša prábabica, ne zamerite, je ležnica.

Gospa Boróvska (bojazljivo gleda vkrog sêbe): Šálko! Šálko! ne pregreši se!

Šálko: Nij se prikazala.

Gospa Boróvska: Oj, saj se je prikazala!

Šálko: Jaz je nijsem pričakal.

Gospa Boróvska: Da bi ti o polnočí bil tukaj —

Šálko: Nekoliko sem se zakasnil.

Gospa Boróvska: Oj, netják, jaz sem jo videla.

Šálko: Vi?

Gospa Boróvska: Poslednja moja ura je blizu —

Šálko: Odkod ta malosrčnost?

Gospa Boróvska: V naši rodovini se pripoveduje, da, kdor vidi belo ženo, umre sedem tednov potem.

Šálko: Vraže, ljuba teta —

Gospa Boróvska: Mólči! jaz sem vsa pobita. Pregrešila sem se zoper svojega préprostega moža, in — in tudi zoper tebe, dragi moj netják.

Šálko: Zoper mene?

Gospa Boróvska: Dà, olajšati si hočem

vest, predno umrem. Oporoko tvojega očeta sem jaz z zvijačo dobila v róke.

Šálko: Kaj zlódjá?

Gospa Boróvska: Jaz sem ga pregovorila, naj jo podpiše, ko je uže umiral, ne vedoč, kaj dela.

Šálko: Preljubeznjivo.

Gospa Boróvska: Ná jo! Raztrgaj, sežgi jo, danes si polnoleten! A ne brigaj se dalje za Drágano, samo odpusti mi, da mirno umrem!

Šálko: Izvrstno! To pot mi je moja razposajenost rodila dober sad. — (Slovesno.) — Dobra mílostiva teta, le umríte mirno! Jaz Vam odpuščam. — Ha! ha! ha! ha! (Odteče z oporoko v rôci raz oder.)

Gospa Boróvska: Smeje se? — Njega razposajenost je rodila dober sad? — Kaj to pomenja?

Tretji prizor.

Drágana. Gospa Boróvska.

Drágana (stopi vsa klaverna iz svoje sôbe in govori z boječim glasom): Dobro jutro, draga mamicá. Kaj Vam je, ker ste tako bledí?

Gospa Boróvska: Tudi ti si bleða.

Drágana: Oh, videla sem strašno prikazen!

Gospa Boróvska: Tudi ti? Je li mogoče?

Drágana: Netják Dôbrič me je sinoči pregovoril, naj bi ušla ž njim, da bi naju zveza bila romantičnejša.

Gospa Boróvska: Dalje.

Drágana: Oblečena kakor strah se splazim iz svoje sôbe.

Gospa Boróvska: Kakor strah?

Drágana: Ker mi je znana Vaša želja, in da bi stvar skončala, oblečem se res po strahovo —

Gospa Boróvska: Ti? — Ti si bila? —!

Drágana: Oj, dragó mi je bilo platiti svojo predrznost, kajti jedva sem stopila tú iz sôbe, ko zagledam v resnici strašno pošast pred sabo.

Gospa Boróvska: Kakšna je bila?

Drágana: Očí je imela krmežljáve — rogé in parklje — s kratka: grda, stara baba —

Gospa Boróvska (občutljivo): Bojazen te je bila preslepila —

Drágana: Videlo se je, kakor da je prišel strah iz Vaše spalnice.

Gospa Boróvska: Prav si videla. Presneto, sedaj umejem. A kaj si ti storila, vglédavša pošast?

Drágana: Zakričala sem in pobegnila.

Gospa Boróvska: In strah?

Drágana: Je tudi zakričal tako glasno, kakor jaz, in se izgubil ne vem kam.

Gospa Boróvska: Oj, draga hči, obé svi prav zeló osleparjeni.

Drágana: Kako to?

Gospa Boróvska: Jaz sem bila strah.

Drágana: Vi?

Gospa Boróvska: Naš satanski netják je po lisičje tudi mene pregovoril, naj se našémim. In sedaj sem jaz, préprosta stvar, v svojem strahi se mu izpovedala, ter mu dala oporóko nazaj! — Oj, ti páglavec! Ti hudobnež! Kje je moj soprog, da vsaj na njem ohladím svojo jezo!

Drágana: Ljuba mámica, ker se je stvar tako zasukala, najboljše bode, da molčivi, sicer nas še zasmehujejo.

Gospa Boróvska: Želja po maščevanji me duší!

Drágana: Tiho, nekdo pride. Bodite mirni!

Četrty prizer.

Major. Prejšnji.

Major: Dobro jutro, otroci. Grom in strela! To je bilo spanje.

Gospa Boróvska: Tega nijsem rekla, toda jaz jej nijsem dala ni polovičarja.

Major: Turška motika! Kje je dekle?

Šálko: Nikar se ne jezite. Morebiti rešim jaz to zagonetko, ako odkrijem majhno, nedolžno skrivnost — vender, motijo nas. Malo potrpite!

Šesti prizor.

Nôčni stráž. Prejšnji.

Nôčni stráž: Brez zamere, jaz sem nôčni stráž, in naznanjam, kaj se je zgodilo nocoj o polnoči.

Gospa Boróvska: Kaj, ali tudi nôčni stráž uže vé —

Nôčni stráž: Za vrtnim zidom je stal voz, sto korakov od njega gospod na konji. Jedva sem jaz odpel polnoč, kar vzdvigne nekdo žensko v voz. Gospod na konji je zazvižgal in voz od-drdral. Ženska v vozi je silno kričála; vaški črednik néma krepkejšega glasú.

Gospa Boróvska: Kaj je to? So li koga vgrabili?

Major: Vgrabili?

Nôčni stráž: I nu, izmej teh, ki so tú, nobenega, a najbrž koga, katerega nij mej nami.

Major: Sveta nebesa! Gvôzdenka!

Šálko: Bodite mirni!

Nôčni stráž: Takoj sem vzbudil sosede. Štirje brdki dečaki so zajahali konje, ter hitro jezdili za vozom, kateri je uže bil daleč, vendar so ga dohiteli, in sedaj se vračajo domov.

Gospa Boróvska, Drágana in major: Kdo je v vozi? Kdo?

Nôčni stráž: Tudi brzega jezdeca so vjeli. To je tisti mladi mestni gospod.

Gospa Boróvska: Oj, Selicour?

Drágana: Hudobnež!

Major: A ženska?

Nôčni stráž: Ona se je neki skôro umirila in je zaspala.

Gospa Boróvska: Kdo drug bi to bil, nego Gvôzdenka?

Drágana: Meni se pak zdí, da sem jo danes zjutraj še čula peti v sôbi.

Major: Grom in strela, Gvôzdenka nij.

Gospa Boróvska: Nu, je pa naša stara hišna, gospa Metlica.

Nôčni stráž: Sedaj so Vam privêdli gospodiča. (Otide.)

Sedmi prizor.

Selicour (sredi kmetov, ki imajo krêpelce v rôkah). **Prejšnji.**

Drágana (zasmehljivo): Pozdravljeni, gospod Selicour.

Gospa Boróvska: Se li še drznete, prihajati nam pred oči?

Selicour: Po sili sem prišel. Ti vražji kmetje so me z grdo prignali.

Major: Grom in strela! Videti je, da ste zrel ptiček.

Šálko: Sram Vas bodi, gospod, ker so Vas vjeli.

Selicour: Poštne kljuse so bile slabe.

Gospa Boróvska: Vi nam bodete povedali, koga ste odpeljali?

Selicour: Zakaj ne? Gospico Gvôzdenko.

Vsi (razven Šálka): Gvôzdenko?!

Major: Mojo hčer? Gospod, jaz Vam zavijem vrat!

Selicour: Počasi, gospod! Je li gospica Vaša hči? Vse jedno, saj je sama privolila v to.

Gospa Boróvska: Je li mogoče?!

Drágana: Ha! ha! ha! to sramežljivo dekle.

Major: To nij res.

Šálko: Ne, to nij res.

Selicour (Šálku): Kaj? tudi Vi? Mi li niste sami dali nje pisma?

Major: Pismo? Semkaj ž njim!

Selicour: Náte je!

Major: Slepárstvo! To nij rôka moje hčere.

Gospa Boróvska (pogleda v list): Je, je nje rôka.

Drágana: Dà, prav nje rôka.

Šálko: Res, je res.

Major: Grom in strela! Jaz pravim, da nij. (Potegne iz žepa pismovnják.) Gledite, tú imam precej pisem nje. (Pokaže pisma.)

Gospa Boróvska: To je rôka mojega netjáka.

Major: Kaj? Tvoja?

Šálko: Tako je, dragi strijc.

Gospa Boróvska in Drágana: Ha! ha! ha!

Major: Kako mi je to umeti?

Šálko: Prav lehkó. Netjákinja Gvôzdenka mi je dajala vedno prazna pisma, naj jih oddajem. Jaz sem znal, da je mojemu dragemu strijcu treba novcev, prepisal sem zatorej vsako pismo, dostavil „pripis“, del novcev vánje in je oddal na pošto.

Major: Ves osupnen sem.

Selicour (zmagonosno): To pismo je vender Gvôzdenkno.

Šálko: Res je, a pisala je svojemu očetu. Pismo je dala meni danes zjutraj.

Selicour: Vi ste bili zatorej tako drzni in ste se šalili ž mano?

Šálko: Ako dovoljuje Vaša milost, storil sem tako.

Selicour: Šale? Mene nigdar ne premotite. Gvôzdenka je še spodaj v vozi, in najtehtovitejši dokaz, da je šla prostovoljno z mano, je nje pokoj, kajti ves čas je mirno spala.

Šálko: Dejte, pozóvite jo gori.

Gospa Boróvska (kmetom): Pojdite, privêdite žensko semkaj. (Kmetje otidejo.)

Selicour: Povem Vam, da je Gvôzdenka.

Gospa Boróvska: Glavo zastavim, da govorí resnico.

Drágana: Kdo bi tudi sicer bil?

Major: Jaz sem ves zbeگان.

Šálko: Prosim, nekoliko potrpite!

Osmi prizor.

Gvôzdenka (iz svoje sôbe). Prejšnji.

Gvôzdenka: Čula sem takšen šum in hrum —

Major, gospa Boróvska, Drágana in Selicour: Oj, Gvôzdenka!

Šálko: Nu, gledite je!

Gvôzdenka: Čemú se tako čudom čudite o mojem prihodi?

Gospa Boróvska: Nijsi li sedela v vozi?

Drágana: Ali nijsi pobegnila ž njim?

Selicour: Ali nijste spali?

Major: Ali nijsi pisala teh písem?

Gvôzdenka: Ljubi Bog, kaj pomenja vse to?

Šálko: Tiho, razvòj je uže na stopnícah.

Deveti prizor.

Gospod Boróvski. Prejšnji.

Gospod Boróvski (srédi kmetov, ima še halo na sebi in čépico z ovójem. Kmetje otidejo).

Šálko: Resnično, to je vgrabljena lepotíca!

Gospa Boróvska: Ali je?

Major: Grom in strela! Črez pas je preobila.

Drágana: Najbrž naša kravja dekla?

Selicour: Sem li začaran?

Gospa Boróvska (záse): Ali vidim prav?
Néma li moje čépice na glavi?

Major: Smem li prositi, prelepa dama, da
drivzdvignite ovòj?

Drágana: Kateri nevoščljivo zakriva lice
Vaše.

Selicour: Kdo ste, gospa?

Šálko: Ali gospica?

Major: Ubožica je vsa zasopljena. (Mej
tem dijalogom so porinili Boróvskega počasi prav
spredaj na oder.)

Drágana: Morebiti ima celó z ruto zave-
zana usta. Ali ne morem se prečuditi okusu go-
spod Selicourjevemu. (Odvzdvigne ovòj in
vsklikne začudena.) Očka!

Gospa Boróvska: Moj soprog?

Major: Moj brat!

Gvôzdenka: Moj strijc!

Selicour: Gospod Boróvski!

Šálko (potegne skrivaj Gvôzdenko za krilo,
vesel si mane rôci in pravi): To vse je izumela
moja glava!

Gvôzdenka: Hudobnež!

Gospod Boróvski (ogleduje vse zapóred).

Gospa Boróvska: Oj, ljubi Bog! — Gospod Filip Robert Boróvski —

Major: Grom in strela! Brate!

Drágana: Povedite vender, očka —

Gospod Boróvski (vrže halo in drugo raz teló): Otroci — nigdar bi ne verjel, da me kdo na stare dni vgrabi!

Major: Kako neki se je to pripétilo?

Gospa Bórovska: Tega niti sam ne vé.

Gospod Boróvski: Dosta dobro. Da bi Vas rešil, srce zlato.

Gospa Boróvska: Mene?

Gospod Boróvski: Iz gole ljubezni do Vas.

Gospa Boróvska: Je li mene hotel kdo odvêsti?

Gospod Boróvski: Se vé, le vprašajte netjaka.

Gospa Boróvska: Je li zopet ta razposajenec vmes?

Gospod Boróvski: To pot je nedolžen, ker sem Vas čul sam na svoja ušesa, kako ste kričáli.

Gospa Boróvska: Kaj to briga Vas.

Gospod Boróvski: Prav pravite, to me ne briga.

Major: Ste li res kričáli, gospa sestra?

Gospa Boróvska: Bila je Drágana.

Drágana: Oprostite, mamica, Vi ste kričáli hujše, nego li jaz.

Major: Čemú?

Gospa Boróvska: Joj in gorje sem kričála o tem malopridneži (pokaže Šálka), ki se je poróдил meni v preglávico in kateri ima še danes iti od hiše. Čuješ li, netják? Vzemi svoje novce in Gvôzdenko, a ne stopi nigdar več čez moj prag. (Otide.)

Šálko: Jaz vzamem svoje novce in ljubo Gvôzdenko (prime jo pod pázduho) in pojdem svojim pótem. (Potegne jo za sabo.)

Gvôzdenka (braněč se): Netják, ste li blazni?

Šálko: Čemú ves vpor? Vi ste moja nevesta. Oča so dovolili. Nocojšnji večer bode poroka. Sedaj pošljemo po župnika. Brž! brž! (Potegne jo na láchko vunkaj.)

Major: Grom in strela! Pogledati mi je, kje sta, sicer mi jo dečko res odvêde. (Otide.)

Drágana: Gospod Selicour, ako vse dobro premislite, kar se je godilo, bodete umeli, da ta hiša néma človeka, kateremu bi še delala Vaša navzočnost veselje. (Otide v svojo sôbo.)

Selicour: Gospod Boróvski, Vi poravnate to stvar z mano v dvoboji.

Gospod Boróvski: Jaz?

Selicour: Razžaljenje, katero sem užil v Vaši hiši, opêre se le s krvjó —

Gospod Boróvski: Jaz se ne bodem streljal, toda, ako Vas streljanje veselí, streljajte se z mojim bratom, kateri je bolj ognjevit, nego jaz. Takoj pošljem pónj!

Selicour: Ne trudite se. Važni pôsli me silijo v mesto. A kadar jih opravim, bojte se mojega maščevanja. (Otide.)

Gospod Boróvski (sam): Najprej me je odvédel stráni in sedaj me hoče ustreliti! — Ali so vender vsi odšli? — Hvalo Bogú! — (Séde sredi odra.) Lehko noč, gospôda! (Zadremlje.)

Konec.

